

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városhaza, földszint 8. szám.
Ide kerülnek a lezáratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldenek az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Városi közgyűlés.

— 1913. évi január 30. és folytatólag január hó 31-én és február hó 1-én. —

Városunk törvényhatósági bizottsága három napos közgyűlést tartott január 30., 31. és február hó 1-én. A közgyűléseken *Domahidy Elemér* főispán elnökölt, aki pártatlan igazsággal vezette a közgyűlést és a kellő időben rendes medrükbe terelte a szenvedelmek fel-felcspáni akaró hullámain. Tenger sok beszéd hangzott el ezen három nap alatt, amit nem rosszalunk, mert nézetünk szerint azért vannak beválasztva a bizottsági tagok, hogy megvitassák a város közigazgatási, kulturális és közgazdasági ügyeit. Nem volna helyes, ha a bizottsági tag urak mind „fejbőlöntők” volnának; másrészt azonban nagyon kívánatos volna, ha a közgyűlésen minduntalan szereplő bizottsági tagok felszólalásukban a tárgynál maradnának és ne kalandoznának oda nem tartozó területeken; nem is szólva a személyeskedésről, amely elvégre unalmas és bosszantó, ha a kiméletlenségig folytatódik. A „mindennek ellentmondás” szelleme újra észrevehető a közgyűlési teremben és éppen azért ellaposodnak a viták, mint azt legutóbb is láttuk.

A közgyűlés lefolyása egyébként a következő volt. A határozatokat a mostani közgyűléstől kezdve szóról-szóra közöljük minden alkalommal.

1. Polgármesteri jelentés az 1912-ik évi december hónapról.

2/1701—1913. bkgy. Az 1912. évi december hónapról szóló jelentésemet tisztelettel a következők-beh terjesztem elő:

Közegészségügy.

A közegészségügyi állapot december hónapban a november hónapoz képest kedvezőbb volt. A hevenyfertőző betegségek szaporodtak ugyan, de leginkább enyhe lefolyásúak voltak. Előfordult ronszoló toroklob 3, vörheny 22, szamarhurut 23, kanyaró 31, gyermekági láz 3, hasihagymáz 1, bárányhimlő 4, trahoma 6, fárványos fültömírgy 6 esetben.

Halált okozott 6 vörheny, 1 hasihagymáz és 1 gyermekági láz eset. Egyéb betegségek közül leginkább a légzőszervek hurutos és lobbos bántalmi fordultak elő általában enyhe lefolyással. Halálozások száma összesen 149. A piacok vizsgálata rendszeren megtörtént és kielégítő volt, amennyiben lényeges hiányokat a hatóság nem tapasztalt.

Népesedés.

December hónapban született a város belső és külső területén 254 gyermek, meghalt 149 egyén. Házasságra lépett 71 pár. A kerületi tisztiorvosok 88 fekvő és 240 fennjáró szegény beteg és városi alkalmazottat gyógykezelték.

Közkórház betegforgalma.

December hónapra átjött 272 beteg. Decemberben felvételt 326 beteg. Elbocsátott 232 egyén. Meghalt 15. Ápolás alatt maradt 215 beteg.

Mentőegyesület működése.

Igénybevette a hatóság 44 esetben; magánosok 39 esetben.

Rendészet.

A rendőség december hónapban letartóztatott lopásért 3, csalásért 3, rendőri kihágásért 233 egyént. Összesen 239 egyént. A királyi ügyésznek átadott 6 egyént. Rendőrileg elintézt 233 egyet. A városból eltoloncoltak 47, a városon keresztül 52 egyént. Kényszerutlevéllel kiutasítottak 41, összesen 140 egyént.

Iparügy.

A rendőrfőkapitányság, mint I-ső foku iparhatóság 41 egyént látott el különböző iparágak önálló gyakorolhatására iparigazolvánnyal, vagy ipar engedéllyel és ezek kiadásával 400 kor. folyt be a házipénztárba ipariskolai célokra. Munkakönyvet kiadtak 50 esetben.

Katonai ügy.

A katonai létszám decemberben: cs. és kir. közös hadseregénél 1341 ember és 489 ló, m. kir. honvédségnél 1800 ember, 749 ló; összesen 3141 ember és 1238 ló. Mind a kettő beszállásolt nyert

2 tábornok, 5 törzstiszt, 69 főtiszt, 1200 legény. Szállásolva volt a lovassági barakkokban 135 ló; a cs. és kir. 7-ik huszárezredből a Saletrom-laktanyában 70 ló a m. kir. 2-ik honvédhuszár-ezredtől, a Ghillányi-laktanyában 60 ember a m. kir. honvéd gyalogezredtől és 1300 ember a nyulasi barakkokban a 39-ik gyalogezredtől. Utóállítás volt, 2 helybeli, 5 idegen egvény.

Adóügy.

A város lakossága december hónapban befizetett a városi adópénztárra:

Állami adó és kamat fejébe	153,706	kor. 32 f.
Orsz. betegápolási pótdadóba	6,930	„ 03 f.
Hadmentességi díjba	2,883	„ 65 f.
Fegyveradóba	70	„ — f.
Idégen adó és illetékbe	2,908	„ 41 f.
Országos gazdasági, munkás és család segélypénztári jár.	214	„ 80 f.
Keresk. és iparkam. illetékbe	1,074	„ 98 f.
Nyírvizszabályozási járulékb.	5,200	„ 89 f.
Utadóba	11,111	„ 69 f.
Ebadóba	283	„ — f.
Egyházi adóba	15,080	„ 78 f.
Végrehajtási költségbe	4,371	„ 93 f.
2%-os iparköltségek adóba	2,231	„ 56 f.
2%-os tűzvétségbe	2,231	„ 56 f.
3½%-os alamizna váltásgha	3,905	„ 22 f.
43½%-os községi pótdadóba	48,537	„ 71 f.

Középitkezés és erdészet.

A középítkezésre vonatkozólag megemlítem, hogy jelenleg a városi vízvezeték munkái vannak folyamatban és úgy a vízvezeteki csövek lefektetése, mint a gépház és víztorony felszerelése, illetve építése befejezéshez közel áll.

A Piac-utca 26—28. sz. városi bérház építése szintén a teljes befejezéshez közeleg.

Erdészetre vonatkozólag megemlíteni valóm nincs azonkívül, hogy a rendes fakitermelés folyamatban van.

Községi bíróság ügyforgalma.

November hóról hátralel nem maradt. Decemberben érkezett 257 drb új panasz. Ebből elintéztettek ítélettel 105, egyezséggel 37 ügyet; megszünt 115. Hátralel nem maradt. Vidéki megkeresés 23 érkezett. Végrehajtást rendeltek 24 esetben, fogvatartottakat 23-at. Árverés rendeztetett 29 esetben. Felebbezés 18 érkezett be.

A Jeney Géza ur halálával megüresedett főszámvevői állásra Domahidy Elemér főispán ur ó méltósága Nagy József helybeli pénzügyigazgató helyettes urat nevezte ki december 3-án, aki azonban súlyos betegsége miatt állását csak 1913 január hó 7-én foglalhatta el.

December 13-án folyt le a törvényhatósági bizottsági tag. választás az időközben megüresült helyekre. Megválasztottak: az I. Csapó-utcai kerületben Than Gyula; a IV. Piac-utcai kerületben Wilhelms Emil; az V. Varga-utcai kerületben Bernhardt Sándor.

Jelentem végül, hogy a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak az idevontakozó törvény végrehajtása tárgyában kiadott 13,533/IV.—4—1912. eln. sz. rendelete folytán Szurgoth Jenő kir. gazdasági fel-

ügyelő urnak a törvényhatósági bizottsági közgyűlésekre behívása iránt intézkedtem.

*

A polgármesteri jelentéssel kapcsolatokban *János Zoltán* biz. tag két rendbeli indítványt terjeszt elő. A jelentésben említett főszámvevői kinevezéssel kapcsolatban örömet fejezi ki, hogy *Nagy József* főszámvevőben kiváló szakembert, kipróbált munkacserőt nyert a város közönsége, aki áldozatot hozott, mikor a városhoz jött. Amennyiben, ha az állam kötelekebe maradna, csakhamar a VI-ik fizető osztályba lépne. Új állásában azonban csak a VI-ik fizető osztály 3-ik fokozatának megfelelő fizetést kap. Hogy tehát a város bizottsága magának az új főszámvevő nagy skaktudását, indítványozza, szavazzon meg a közgyűlés a főszámvevő fizetésének 8000 koronára kiegészítésére 720 korona személyi pótlékot.

A novemberi közgyűlésen a törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy a napidíjaknak 1912. évi július hó 1-től kezdődőleg évi 300 korona lakbért szavaz meg. E határozat jóváhagyását illetőleg döntés még nem történt, de eltelt a 40 nap is, amely idő alatt a miniszternek nyilatkozni kellett volna. A határozat tehát a törvény értelmében végrehajtható. Indítványozza, mondja ki a közgyűlés, hogy a napidíjak részére az 1912-ik év második felére 150 korona lakbért kiutalványoz.

Zellinger Ede törvényhatósági bizottsági tag a köztisztviselők vállalat működését kifogásolja.

Kovács József polgármester türelemre kéri felszólalót. A vállalat csak az általános burkolási program végrehajtása után végezheti teendőit kifogástalanul.

Lukács Béla törv. biz. tag a közéletmezési viszonyok javulását sürgeti. A közéletmezési bizottság meg van alakítva, de nem működik; szükség volna a közéletmezési és szociálpolitikai ügyosztály felállítására.

Kovács József polgármester kijelenti, hogy a közéletmezési bizottságot minden egyes adott esetben összehívja.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlést a bemutatott jelentést tudomásul veszi, a *János Zoltán* biz. tag mindkét indítványát elfogadja és ehhez képest kimondja, hogy:

1. Nagy József újonnan kinevezett főszámvevőnek 720 korona, nyugdíjba is beszámítható személyi pótlékot engedélyez.

2. Utasítja a városi tanácsot, hogy arra tekintettel, miszerint a napidíjak lakbér tárgyában hozott közgyűlési határozat elintézését illetőleg a belügyminiszter ur a törvény szerinti 40 napon belül nem nyilatkozott, a napidíjak részére az 1912-ik év második felére járó 150 korona lakbér kiutalása érdekében intézkedjék.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kitétel után s az ellene esetleg beérkező felebbezéssel együtt, jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztetni rendeltetik.

Miről a városi tanács értesítettik.

2. M. kir. belügyminiszteri leirat a közvágóhíd bővítésénél elrendelt pótmunkák költségei fedezete kijelölése iránt.

Határozat.

3/1777—1913. bkgy.

M. kir. belügyminiszter urnak 122,857—1912. III/b) sz. leiratát, mely szerint a 369—12,217—13,433—1912. bkgy. sz. közgyűlési határozat azon részében, amellyel a közvágóhíd bővítésénél pótlólag szükségesnek mutatkozott munkálatok kivételére 60,608 koronában megállapított költség engedélyeztetett, jóváhagyott, — a közgyűlés tudomásul veszi; ezen összeg fedezését illetőleg pedig belügyminiszter ur leiratában foglaltakhoz képest a hivatkozott határozat módosításával a városi tanácsnak, a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangozva tett javaslatát elfogadván, kimondja, hogy ezen 60,608 korona költség a közfejlesztmények kiadásaira szükségeselt és 365—12,556—13,524—1912. bkgy. sz. határozattal, mely a m. kir. belügyminiszter urnak 128,688—1912. III/b. sz. rendeletével nyert kormányhatósági megerősítést, — engedélyezett 9,500,000 korona függőkölcsön összegből fedeztessék.

Ezen határozatot a közgyűlés 15 napi közszemlére kitétel után, kormányhatósági jóváhagyás végett, m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztetni rendeli.

Miről a városi tanács az iratok visszaadásával további megfelelő eljárás végett, jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

3. M. kir. belügyminiszteri leirat a Zenede városi kezelésbe vétele tárgyában.

Határozat.

4/1556—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottság tudomásul veszi a m. kir. belügyminiszter ur 169,653—1912. sz. leiratát, mellyel a törvényhatósági bizottságnak a Zenede városi kezelésbe átvételére vonatkozó 541—22,525., 22,640—1912. bkgy. sz. alatt hozott határozata kormányhatósági jóváhagyást nyert s elfogadja e leiratban kifejezett kívánalmakat az alábbiak kivételével:

Nem fogadja el a leirat azon kívánalmát, hogy a titkár a szabályzatban megállapított heti 12 óra helyett, heti 10 óra adására köteleztessék, mert a titkárra olyan szerény munkakör vár, hogy tőle annak teljesítése mellett legálább heti 10 órai tanítás követelhető. Nem fogadja el a miniszteri leirat azon kívánalmát sem, hogy a szabályzatba olyan értelmű szöveg tétessék be, mely szerint az igazgató személyi,

vagy tárgyi okokból a megállapított heti 8 órai tanítás kötelezettsége alól felmenthető. Az igazgatónak az adminisztratív teendők végzésénél a titkár és egy irnok áll segítségére, ennél fogva tőle heti 8 órai tanítás mindenestre megkívánható. A törvényhatósági bizottság a Zenede átvételére vonatkozó határozatába a legnagyobb áldozatkészséget tanúsító s e határozatával negy összegű évi kiadást vállalt magára. Minthogy az igazgatónak a tanítás alól felmentése esetén a heti 8 órát más tanárral kell bizni, az igazgató felmentése az óradíjak folytán a kiadások emelését jelentené. Ez oknál fogva a szabályzatnak idevonatkozó intézkedését, úgy, amint előző határozatával megállapította, változatlanul meghagyja.

A közgyűlés utasítja a városi tanácsot, hogy a szerződést és a szabályzatot a miniszteri leiratnak és a jelen határozatnak megfelelőleg igazítsa ki és három egyenlő példányban kormányhatósági jóváhagyásra terjessze fel.

Az 541—22,525—22,640—1912. bkgy. sz. határozatban kimondja, hogy a Zenede tényleges átvételét az 1912. év azon napjától tekintik véglegesen befejezettnek, amelyen a határozata kormányhatósági jóváhagyást nyert. — Minthogy azonban az átvétel másol-holnapra megfelelő intézkedések nélkül foganatba nem vehető, a közgyűlés határozatának idézett részét hatályon kívül helyezi s ennek pótlásaként határozatilag kimondja, hogy a Zenede tényleges átvétele a jelen határozat, illetve a szerződés és szervezeti szabályzat kormányhatósági jóváhagyása után következő iskolai év elején vendő foganatba.

A közgyűlés a Zenede tényleges átvételére vonatkozó és az ezzel kapcsolatos intézkedések előkészítése, a költségvetésnek a Zenedére vonatkozó tételei egybeállítására és az érdekeltekkel leendő tárgyalás végett küldöttséget alakít. A küldöttség tagjaival dr. K. Tóth Mihály tanácsnok, mint elnök, dr. Magoss György tisztí főügyész, Nagy József főszámvevő, továbbá Márk Endre, Jánosi Zoltán biz. tag urakat kéri fel és bizza meg. Megbizzza a városi tanácsot, hogy a Zenede tényleges átvételét s ezzel kapcsolatban a Zenede ingó- és ingatlan vagyonának birtokba-vételét teljesítse.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő s annak lejártával, az esetleg beérkező felebbezésekkel együtt, kormányhatósági jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

Miről a városi tanács az összes iratok visszaadásával, továbbá a debreceni Zenede-egylet választmányára, a nevezett urak jegyzőkönyvi kivonaton és a kiadóhivatal, a küldöttség név-

jegyzékének nyilvántartása végett, láttamozás útján értesítendő.

4. Az 548—1912. bkgy. sz. határozat folytán beterjeszti a tanács az Aczel Géza főmérnök külön díjazására vonatkozó iratokat.

Határozat.

6/24,817—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanács azon jelentését, hogy Aczel Géza főmérnök az általa felvett 5000 koronát készpénzben befizette a házipénztárba, tudomásul veszi a polgármester ur válaszával.

Miről a városi tanács és a polgármester ur jegyzőkönyvi kivonaton értesítettek.

5. Az 549—1912. bkgy. sz. határozat folytán beterjeszti a tanács a Piac-utcai 26—28. sz. városi bérház építésére vonatkozó iratokat.

Határozat.

7/1744—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanács beterjesztését tudomásul veszi. Megbizzá, hogy a hitel elszámolást megsűrgetve, hasson oda, hogy a hiány megtéríttessék oly módon, hogy a várost semminemű károsodás ne érje. Egyidejűleg a tett indítvány folytán, miután Aczel Géza főmérnök eljárásában fegyelmi vétség tényálladékait látja fenforogni, ellene a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendeli. Egyszermind megbizzá a tanácsot, hogy a vizsgálat adatai alapján, a tisztí főügyész meghallgatása után, tgyen arról is jelentést, hogy Molnár István építész ellen a a bűnvádi feljelentés megtehető-e. Miről a városi tanácsot értesíti.

6. Tanácsai előterjesztés a honvéd gyalog-sági, honvéd lovassági és a honvéd tüzérségi laktanyák elhelyezése tárgyában.

Határozat.

26/1772—1913. bkgy.

A bizottsági közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyező javaslatát elfogadja és elhatározza, hogy a létszámfelemelés és egy honvéd tüzérezrednek városunkban felállításá folytán szükségessé vált új honvéd gyalogsági és tüzérségi laktanyának a baromvásártérnek a balmazujvárosi-ut déli oldalán, a régi téglavető és a balmazujvárosi-ut között elterülő, magasabb fekvésű, a város tulajdonot képező területre leendő kihelyezésével felszabadult jelenlegi baromvásártéren, a honvéd lovassági laktanyát pedig a hajdubó-

szörményi-utról keletre, a Nagyerdő és az új gyalogsági barakkok közt elterülő nyulasi területen fogja felépíttetni, körülbelül 7.000,000 korona költséggel.

Minélfgva megbizzá a közgyűlés Tóásó Pál budapesti építész, hogy a laktanyák vázlat-tervét és a tervezési egyéb tervezeit, költségvetését, munkatervet, a részletrajzoknak, továbbá a vállalkozónak egy teljes tervpéldányt, a laktanya árlejtéséhez szükséges összes kiürási műveleteket készítse el, a laktanyák helyi, állandó felügyelettel járó művezetését és felülvizsgálatát annak idején teljesítse. Megbizzá továbbá, hogy az 1895. évi XXXIX. t.-c. 4. §-ára vonatkozó végrehajtási utasítás 5. pontjában megjelölt építész gyanánt az összes helyi vegyes bizottsági tárgyalásokon közreműködjön, ott a város érdekeit, különösen műszaki szempontokból védje meg és gazdasági érdekeit mozdítsa elő. Az építkezés ügyében szükséges összes utasításokat saját költségén teljesítse; végül pedig a kész laktanyáknak a katonai hatóságnak való átadásánál, nemkülönben a laktanyák építése érdekében az illetékes katonai hatóságoknál járjon el; szóval mindama kötelességek összességét viselje, amelyek a laktanyák építésénél sikere és gazdaságos megoldása érdekében bármikor felmerülnek.

A fent részletezett összes, mindhárom laktanya építkezésénél felmerülő mindenemű előmunkálatok teljesítéséért Tóásó Pál építésznek a laktanyák összes építési költségeinek 3%-át, ezenfelül a beszállásolási törvényben elő nem irt, hanem szabad megegyezés alapján épített létesítményekért, amelyeknek bekerülési végösszegét a m. kir. honvédelmi miniszterium engedélyezi, 1%-át állapítja meg munkadíjjal, akként azonban, hogy ha a bekerülési végösszeg a 7.000,000 koronát meghaladná, a 3% a 7.000,000 koronán felül fel nem számítható.

Végül felhatalmazza a városi tanácsot, hogy a további előmunkálatokat teljesítse és a részletes terveket és költségvetést ide, jóváhagyás végett mielőbb terjessze be.

Miről a városi tanács az ügyiratok visszaadása mellett, továbbá Tóásó Pál építész határozatilag értesítettek.

7. Ugyanaz a Meszena-alaphól 5000 kor. leírása tárgyában.

Határozat.

29/1231—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanács jelentését, a jog- és pénzügyi bizottság javaslatával tudomásul veszi. Elrendeli ehhez képest, hogy a Debreczeni Ipari Hitelszövetkezet kebelében ala-

kult. „Cszimadia termelőszövetkezet“-nél, a Meszena-alapítvány terhére a 203/9135—1903. bkgy. számú határozattal jegyzett 20 drb. a 250 kor., együtt 5000 korona névértékű, értékét veszített üzletrész tőkéje, az előbb említett Meszena-alap vagyónából irassék le. A további intézkedésekkel a közgyűlés a városi tanácsot megbizsa. — Miről a városi tanácsot az ügyiratokkal értesíti.

8. Ugyanaz a Piac-utca 83—85. sz. telkek között utanyítás folytán értékelmelkedési illetékel megrovandó telkek kijelölése tárgyában.

Határozat.

30/1673/1674—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanácsnak, a jog- és pénzügyi bizottságnak egybehangzó javaslata elfogadásával és a bemutatott terv jóváhagyásával, kimondja, miszerint a Piac-utcat a Vörösmarty-utcával összekötő tervezett és időközben Király-utcának elnevezett új utca megnyitása folytán az értékelmelkedési járulékat:

a Piac-utca 83. sz. és ezen utca s a Király-utca sarkán levő, a dr. Horváth Károly tulajdonát képező házig terjedő Lovász János tulajdonán levő területre, a Piac-u. 85. sz. a Wiener Adolf tulajdonát képező házastelekre és az ennek szomszédságában levő Ungár Jenő tulajdonát képező házastelekre, valamint a Békés Emil és neje tulajdonát képező Vörösmarty-u. 1. sz., a Székely János és neje tulajdonát képező Vörösmarty-u. 3. sz., az N. Papp Péter tulajdonát képező Vörösmarty-u. 5. sz., az özv. Márkus Mihályné Kiss Sára tulajdonát képező Vörösmarty-u. 7. sz., a Varga Lajosné Major Ágnes tulajdonát képező Vörösmarty-utca 21. sz., a Blattner Gyuláné Nagy Mária tulajdonát képező Vörösmarty-u. 10. sz. és végül a Tiszai Istvánné Pinczés Imréné, Tiszai Imre és Molnár Mihályné közös Vörösmarty-utca 12. sz. telkére kívánja kivetni.

Megbizsa a városi tanácsot, hogy ezen határozat jegerőre emelkedése után a 413,18,278—1911. bkgy. sz. alatt a város területén fekvő ingatlanok értékelmelkedése után kiszabandó járulékokról alkotott szabályrendeletben foglal megfelelő további intézkedéseket saját hatáskörében tegye meg. Ezen határozatot 15 napi közzemlére kitétetni rendeli.

Miről a városi tanácsot az ügyiratokkal, továbbá a fent megnevezett házastelek tulajdonosait és pedig utóbbiakat arról értesíti, hogy ezen határozat ellen a kézbesítést követő naptól számított 15 napon belül a m. kir. belügyminiszter urhoz intézendő és a városi tanácsnál beadandó felebbezésnek van helye.

9. Ugyanaz az Országos birói és ügyészi egyesület internátusa részére felajánlott terület átengedésére a névszerinti szavazás megtartása iránt.

Határozat.

31/785—1913. bkgy.

A közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács egyező javaslatának elfogadásával, a megtartott névszerinti szavazás eredményéhez képest, a város tulajdonát képező, a m. kir. állami gyermekmenhely mellett levő és a debreczeni 9216. sz. tjkönyvben foglalt városi tulajdonát képező területtől, a mérnöki hivatal által az 1912. évi november 27-ik napján kiállított vázlatrajz alapján, 2000 □-ól területnek feltüntetett 11,769/a. h. r. sz. alatt foglalt résznek az országos birói és ügyészi egyesület céljaira átengedését ezennel elhatározza.

Megbizsa a városi tanácsot, hogy ezen határozat jegerőre emelkedése után a további megfelelő intézkedéseket a saját hatáskörében tegye meg. Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közzemlére kitétetni, azután pedig kormányhatósági jóváhagyás végett m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztetni rendeltetik.

Miről a városi tanácsot az ügyiratokkal és az Országos birói és ügyészi egyesületet Grecsák Károly kir. kuriai bíró ur után értesíti.

10. Ugyanaz a Széchenyi-utca 15. sz. ház megvétele tárgyában.

Határozat.

32/1596—1913. bkgy.

A közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács egyező javaslatának elfogadásával, a megtartott névszerinti szavazás eredményéhez képest, a dr. Varga Kálmán és társai debreczeni lakosok tulajdonát képező Széchenyi-utca 15. sz. házasteleknek, a 195—1912. bkgy. sz. határozattal elrendelt kisajátítási eljárás mellőzésével, a Piac-utcával párhuzamosan haladó parallel utca megnyitása céljából, a szépítési és kisajátítási alap terhére a telek forgalmi értékének megfelelő 160,000 koronáért a város részére leendő megvételét elhatározza.

Megbizsa a városi tanácsot, hogy ezen határozat jegerőre emelkedése után, a további megfelelő intézkedéseket a saját hatáskörében tegye meg. Ezen határozatot 8 napon belül 15 napi közzemlére kitenni és ennek eltelte után, az ellene netán beérkezendő felebbezéssel együtt, kormányhatósági jóváhagyás végett a

m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztetni rendeli.

Miről a városi tanácsot az ügyiratokkal, s a telektulajdonosokat értesíti.

11. Ugyanaz a Móré kiskoruaiktól árverésen 11,100 korona vételárért megvásárolt libakerti ingatlan vételi jogügyletének jóváhagyása és arra a névszerint szavazás megtartása iránt.

Határozat.

33/1597—1913. bkgy.

A közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács egyező javaslata elfogadásával, a megtartott névszerint szavazás eredményéhez képest, a kiskorú Móré gyermekek tulajdonát képező s a debreczeni 4369. sz. tjkönyvben A + 1—2. sor, 4340. és 4341. hrsz. alatt foglalt 400 □-öl területének kitértetett libakerti, Vida-u. 6. sz. házasteleknek a város részére megszerzését, minthogy a szóban levő telek utcavonalba esik s az ingatlan megvétele folytán a Libakert rendezése válik lehetővé és tekintettel arra, hogy az ingatlan 11,1000 kor. vételára a városra igen előnyösnek mondható, a szépítési és kisajátítási alap részére ennell elhatározza, illetőleg a vételt jóváhagyja.

Megbizzza a városi tanácsot, hogy ezen határozat jogerőre emelkedése után a további megfelelő intézkedéseket a saját hatáskörében tegye meg.

Ezen határozatot 8 napon belül 15 napi közszemlére kitenni rendeli. — Miről a városi tanácsot az ügyiratokkal értesíti.

12. Ugyanaz özv. Kiss Dánielné tulajdonát képező Arany János-utca 26. sz. házasteleknek 56,000 koronáért megszerzése tárgyában.

Határozat.

36/1781—1913. bkgy.

A közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács egyező javaslata elfogadásával, a megtartott névszerint szavazás eredményéhez képest, az özv. Kiss Dánielné debreczeni lakos tulajdonát képező Arany János utca 26. sz. házasteleknek, az 570/24,296—1912. bkgy. sz. határozat hatályon kívül helyezése mellett, 56,000 koronáért utcanyitás céljaira a szépítési és kisajátítási alap részére leendő megvételét elhatározza, azért, mert azon reményben van, hogy a mérnöki hivatal becsüje és a tulajdonos által kért vételár-különbözetet a kisajátítási eljárás költségei teljesen felémésztének.

Megbizzza a városi tanácsot, hogy ezen határozat jogerőre emelkedése után, a további

megfelelő intézkedéseket a saját hatáskörében tegye meg. Ezen határozatot 8 napon belül 15 napi közszemlére kitenni s annak eltelte után, az ellene netán beérkező felebezéssel együtt, kormányhatósági jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztetni rendeli. — Miről a városi tanácsot az ügyiratokkal és özv. Kiss Dánielné debreczeni lakost értesíti.

13. Ugyanaz a Czeglédy András tulajdonát képező Vörösmarty-utca 23. sz. házastelek megszerzése tárgyában.

Határozat.

37/1752—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanács javaslatának elfogadásával, a névszerint szavazás eredményéhez képest, Czeglédy András tulajdonát képező Vörösmarty-utca 23. számú házasteleknek, a Piac-utcával párhuzamosan megnyitandó utca szélesítésé céljából 35,000 koronáért való megvételét ennell elhatározza. Elhatározza pedig azért, mert a kért vételárát a telek forgalmi értékének megfelelőnek tartja. Megbizzza a városi tanácsot, hogy ezen határozat jogerőre emelkedése után, a további megfelelő intézkedéseket saját hatáskörében tegye meg. Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kitétetni rendeli. — Miről a városi tanácsot az ügyiratokkal és Czeglédy Andrást értesíteni rendeli.

14. A tanács beterjeszti a bérhátralékok kimutatását.

Határozat.

38/1780—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács egybehangzó javaslatának elfogadásával, az 1912. évi bérhátralékosokról a számvetőség által készített kimutatásokat tudomásul veszi és felhívja a városi tanácsot a hátralékok erélyes behajtása végett szükséges intézkedések megtételére.

Miről a városi tanácsot az ügyiratok kapcsán értesíti.

15. A városi tanács bemutatja a tisztai főügyésznek a város peres és perenkívül ügyeinek állásáról szóló évi jelentését.

Határozat.

39/1783—1913. bkgy.

A közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács egybehangzó javaslata

tának elfogadásával, a város 1912. évi peres és perenkívüli ügyeinek állapotáról szóló s a tisztifőgyész által készített kimutatást tudomásul veszi.

Miről a városi tanácsot az ügyiratok kapcsán értesíti.

16. Tisztifőgyész helyettesének a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányába az 1876. évi VI. t.-c. 55. §. értelmében az 1913. évre kijelölése.

Határozat.

40/1593—1913. bkgy.

A közgyűlés az előterjesztés folytán, az 1876. évi VI. t.-c. 55. §-a alapján, dr. Magoss György tisztifőgyész helyetteséül a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányába, akadályoztatása vagy netán érdekeltsége esetén, az 1913. évre dr. Dóczy Emil tisztifőgyészt, tb. főgyészt jelölte ki.

Miről a város közigazgatási bizottsága, a városi tanács, dr. Magoss György főgyész, dr. Dóczy Emil tb. főgyész, tisztifőgyész urak határozatilag értesítettnek.

17. A választott bizottsági tagok 1913. évre kiigazított névjegyzékének bemutatása.

Határozat.

41/1515—1913. bkgy.

A közgyűlés az igazoló-választmány által beterjesztett 1913. évi választott bizottsági tagok névjegyzékét tudomásul veszi és ugyan-csak tudomásvétel végett két egyenlő példányban a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjeszteni rendeli.

Az igazoló-választmánynak 5—1912. vál. sz. alatt hozott határozata ellen, törvényes határidőben felelkezés adatott be; azonban a 22,915—1905. B. M. rendelet szerint a megválasztott bizottsági tagok, tekintet nélkül a választás ellen beadott felelkezésekre, a közgyűlésekre azonnal és mindaddig behívandók, míg választásuk meg nem semmisítettett.

18. A szakbizottságok ujralakítása, illetve kiegészítése.

Világítási bizottság:

Határozat.

20—1913. bkgy.

A szavazás eredményének bejelentése után, főispán ur Muraközy László bizottsági tagot szavazattöbbséggel a világítási bizottságba megválasztottnak jelenti ki. Megbízatása 1914. évi december hó 31-ig tart.

Egészségügyi bizottság:

Határozat.

13—1913. bkgy.

A közgyűlés az 1876. évi XIV. t.-c. 163. §-a, illetve az érvényben levő szervezeti szabályrendelet 57. §-a alapján a 16—1912. bkgy. sz. határozattal alakított egészségügyi bizottságba, a törvényhatósági bizottság tagjai sorából kimaradt dr. Ujlaki Hugó helyére, közfelkiáltással, egyhangulag dr. Ujfalussy József biz. tagot küldi ki. Megbízatása 1914. évi december hó 31-ig tart.

Építési bizottság:

Határozat.

14—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanács előterjesztését tudomásul veszi és elnöklő főispán ur Bernhardt Sándor bizottsági tagot az 1915. évi december hó 31-én lejárandó megbízással az építési bizottság tagjául egyhangulag megválasztottnak bejelenti.

Földadó-bizottság:

Határozat.

15—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanács előterjesztését tudomásul veszi és az 1909. évi V. t.-c. 9. §-a alapján alakított földadó-bizottságban megürült 4 póttagosági helyre Benkő János, Geréby Pál, Salánky Ferenc és Gyarmathy István bizottsági tagokat egyhangulag beválasztja. — Egyidejűleg a dr. Megyery Pál és id. Zöld Mihály által betöltött rendes tagsági helyre javaslatba hozott ifj. Jóna János és Kertész János póttagokat egyhangulag megválasztja és így nevezettek a póttagok sorából törlendők lesznek.

Kórházi bizottság:

Határozat.

17—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanács előterjesztését elfogadva, az 1915. évi december hó 31-én lejárandó megbízással a közkórházi bizottság tagjául dr. Ujfalussy József bizottsági tagot egyhangulag megválasztja.

Szegényügyi bizottság:

Határozat.

18—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanács előterjesztését magáévá tévén, a szegényügyi bizottság tag-

jaiul az 1914. évi december 31-én lejárandó megbizással Vadon Sándor és Geréby Pál biz. tagokat egyhangulag megválasztja.

Nyugdíjellenőrző-bizottság:

Határozat.

9/1769—1913. bkgy.

A közgyűlés annak előrebocsátása mellett, hogy a nyugdíjjogosult tisztviselők, segéd- és kezelő-személyzet részéről az 1913. év folyamán Roncsik Lajos Árvaszéki elnök, Rostás István főkapitány és Takács Bálint iktató választották meg, míg a főszámvevő ott meghívás folytán jelenik meg, — polgármester ur ajánlatára az 1913. év folyamára egyhangulag megválasztja Lestyán Adorján, Gyuraközy László, dr. Bacsó Dezső, Békés Lajos és Freund Jenő bizottsági tagokat.

Színházi bizottság:

Határozat.

12—1913. bkgy.

A szavazás eredményének bejelentése után, főispán ur a legtöbb szavazatot nyert 18 bizottsági tagot, névszerint: Csurka István, Domahidy Elemér, dr. Freund Jenő, dr. Fráter Imre, Jánosi Zoltán, dr. Kenézy Gyula, Kernhoffer József, Komlóssy Dezső, Löfkovits Arthur, Zádor Lajos, Márk Endre, Muraköty László, Publig Ernő, dr. Petzko Ernő, Szávay Gyula, Szent-Királyi Tivadar, Szilágyi Imre és Tóth István bizottsági tagokat az 1913. évre a színházi bizottságba beválasztottaknak jelenti ki.

Miről a városi tanács, a kiadóhivatal és a megválasztott bizottsági tagok jegyzőkönyvi kivonaton értesítettnek.

Sz á m o n k é r ő s z é k.

Határozat.

10—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés az 1886. évi XXI. t.-c. 57. §-a szerint alakítandó számonkérő szék tagjaiul egyhangu közfelkiáltással Somegyi Pál és dr. Nagy Lajos törvényhatósági bizottsági tagokat az 1913-ik évre kiterjedő megbizással megválasztja.

Miről a városi tanács, a kiadóhivatal, Körner Adolf főjegyző és a megválasztott bizottsági tag urak értesítettnek.

Esküdtképes egyének összeírását teljesítő bizottság:

Határozat.

8—1913. bkgy.

Mindhogy a megüresedett bizottsági tagok helyek betöltésére más javaslat nem tette-

tett, elnöklő főispán ur a Csapó-utcai kerületből: Horváth János és Biczó Gyula; a Péterfia-utcai kerületből: ifj. Kertész István és Tóth István; a Hatvan-utcai kerületből: dr. Bacsó Dezső és Hoffmann Sándor; a Piac-utcai kerületből: dr. Fejér Ferenc és Kaszanyitzky Andor; a Varga-utcai kerületből: dr. Kocsár Gábor és Pálffy Gábor; a Kossuth-utcai kerületből: ifj. Jóna János és Erdődy Lajos bizottsági tagokat az 1913. évre terjedő megbizattással az esküdtképes egyének összeírására alakított bizottságba egyhangulag megválasztottaknak jelenti ki.

Miről a városi tanács, a kiadóhivatal és a megválasztott bizottsági tagok jegyzőkönyvi kivonaton értesítettnek.

Gazdasági bizottság ki- egészítése:

Határozat.

16—1913. bkgy.

A közgyűlés az 1894. évi XII. t.-c., illetve a szervezeti szabályzat 72. §-a alapján a 24—1912. bkgy. sz. határozattal alakított gazdasági bizottságba a közgyűlés tagjai sorából kimaradt Horváth Tamás, dr. Megyery Pál, Molnár István, dr. Varga Emil volt biz. tagok helyére, közfelkiáltással, egyhangulag Polgáry József, ifj. Bozsay Pál, dr. Szabó Mihály, Tafler Ignác bizottsági tagokat küldi ki. Megbízattasuk 1914. évi december hó 31-ig tart.

Miről a városi tanács, Körner Adolf főjegyző, a kiadóhivatal és a megválasztott biz. tag urak értesítettnek.

19. A katonai iktatói állás és az ennek betöltésével netalan megüresedett állások vá- lasztás utján betöltése.

Határozat.

A közgyűlés Szilágyi Bálintot egyhangulag megválasztja a katonai iktatói állásra, valamint egyhangulag megválasztja szállásbiztosnak ifj. Nagy Lajost.

20. Tanácsi előterjesztés az oldalesatornák bekerülési költségeinek biztosítására vonatkozólag.

Határozat.

42/1557—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi tanácsnak, a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyező javaslatát elfogadja s ennek folytán kimondja, hogy a házi csatlakozó-csatornára vonatkozó szám-lák a legörvidebb idő alatt, a legnagyobb körültekintéssel vizsgáltassanak felül. Azokból a

régi csatornabontásért és keresztezések fenntartásáért, továbbá az iv vagy idomul felszámított tételek, amennyiben a csatorna hosszán felül vannak felszámítva, minthogy ezek felszámítására vállalkozónak jogcime nincsen, — hagyattassanak ki. Az ily módon felülvizsgált számlák a háztulajdonosoknak kézbesítessenek. A számlák helyesbítése, összege a 452—1912. bkgy. számú határozatra vonatkozó részének megváltoztatásával, a kézbesítéstől számított 15 nap alatt kamatmentesen fizethető, ezen határidő után pedig 6% kamattal lesz fizetendő.

Hogy pedig ezen fizetési halasztás jelle gével bíró intézkedés, illetve határozat folytán tulajdonos-változások esetén a várost érhető anyagi károsodás lehetőleg elkerültessek, az e célra szolgáló s a 452—1912. bkgy. sz. határozattal eszközölt szabályrendelet-módosítás mielőbb jóváhagyása végett a közgyűlés a belügyminiszter urhoz felirat küldését határozza el. Felkéri egyben főispán ur és polgármester urakat, hogy az említett szabályrendelet-módosítás jóváhagyásának mielőbb elnyerését személyes közbenjárásukkal tegyék lehetővé.

Miről a m. kir. belügyminiszter ur felirattal, főispán és polgármester urak, valamint a városi tanács, utóbbi az iratok képesán, jegyző-lényvi kivératon értesítettnek.

Az idevaterakkozó felirat így hangzik:

Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter Ur!

A házi csatlakozó-csatornák költségeinek befizetésére a törvényhatósági bizottsági közgyűlés, tekintettel a rendkívüli válságos és nyomasztó pénzügyi helyzetre, 452—1912. bkgy. számú határozatával halasztást engedélyezett.

Minthogy azonban ezen költséget az egyes háztulajdonosoknak tisztán személyi adósságát képezik, hogy a halasztás engedélyezése folytán esetleges tulajdonos-változás és más felmerülhető körülmények miatt a városnak a behajt-hatatlanságoknál előállható károsodása lehetőleg elkerültessek, a csatornázási szabályrendelet módosításával kimondotta, hogy ezen csatornamegtérítési költségek a teleknek dologi terhé képezik.

Ezen közgyűlési határozatot a városi tanács 22,932—1912. sz. határozata képesán, még az 1912. évi december hó 9-én felterjesztette Nagyméltóságához jóváhagyás végett, azonban ez ideig a jóváhagyást a határozat nem nyerte el.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Most, midőn ismételve kérjük a fent említett közgyűlési határozat jóváhagyását, két okból tesszük azt. Az egyik a városnak, mint jogi személynek, a másik a polgárságunk érdeke.

Körülbelül 900,000 koronára menő összeg befizetéséről, illetve befizetési módozatairól van szó.

Oly nagy összeg ez, melynek nemcsak egész, de esetleges részleges elvesztése, az amugy is nagyon megterhelt házipénztárunkat jelentékenyen érintené.

Víszont ily nagy összegnek azonnali befizetésének elrendelése a rendkívüli közgazdasági helyzet nyomása alatt küzködő városi polgárságnak oly terhet jelentene, melynek súlya alatt sokak életének gazdasági alapja megrendülne, mert azoktól, akik a kitett határidőre a költségeket befizetni nem tudnák, ezen költségek csak rendkívüli költséges peres eljárás és végrehajtás útján lennének behajthatók, ami a jelen pénzügyi körülmények miatt, a tőke befizetésére is képtelen egyéneket teljesen tönkretenné.

A városnak, mint erkölcsi testületnek, kötelessége örködni polgárai mindennemű érdeke felett, elhárítani tőle lehetőleg minden olyan lehetőséget, amely polgárait bármely irányban veszélyt hozhat.

Ezen elv vezette a törvényhatósági bizottsági közgyűlést s ezen elv követelményének tesz eleget, midőn fent említett határozatát meghozta; melynek jóváhagyása esetén az esetleges kényszerű behajtás esetén is, az ezzel egyébként járó tetemes költségek elkerülhetők lesznek.

Midőn említett határozatával megtalálta és megvalósítani igyekezett azon egyetlen módot, amely mellett a város érdekei is biztosítva vannak s a polgárságnak a várossal szemben fennálló jogos igényei is kielégítésre találnak: reméljük, hogy Nagyméltóságod nem fog elzárkózni kérélmünk teljesítése elől, hanem jóváhagyó határozatával segítségére és támogatására lesz városunknak és polgárságának“.

21. Ugyanaz a rendőrség ujraszervezése folytán felmerülő költségekhez az állami hozzájárulás kieszközlése iránt.

Határozat.

43/1234—1913. bkgy.

A közgyűlés tudatában van annak, hogy városunk rendőrsége az utolsó évtized alatt alig haladt előre, mert az a csekély létszám-emelés, mely történt, nem áll arányban a város fejlődésével és ha nem akarja azon fontos érdeket veszélyeztetésnek kiténni, melynek megvédésére és őrzésére a rendőrség hivatva van, feltétlenül szükséges a rendőrség megfelelően ujjaszervezése.

Tudatában van annak is, hogy a közbiztonság gyökeres javítására a város közönségének nagy anyagi áldozatot kell hoznia, amely költ-

ségtöbblet azonban, mely a szaporítás folytán feg előállani, megtalálja értékét a polgárság testi épsége és vagyona megvédésével előálló kedvezőbb helyzetben.

Örömmel üdvözlő azért a szabályrendelet-tervezetet és városunk rendőrségének abban tervezet fejlesztését elvileg kívánatosnak tartja.

Míntbcy azonban a közrendészeti szolgálat ellátása első sorban állami feladatot képez, míntbcy továbbá Debreczen sz. kir. város törvényhatósága évenként több mint 420,000 koronát áldoz a rendőrség céljaira: mielőtt a tervezettel érdemben foglalkoznék, feliratilag tárja fel rendőrségünknek ezidőszert tarthatatlan helyzetét és a fentiekre tekintettel, kéri a m. kir. belügyy kormányt, hogy az 1912. LVIII. t.-c. értelmében a városok fejlesztésére felvett államsegélyből azon összeget, mely rendőrségünk fejlesztéséhez szükséges, az 1914. évi január hó 1-től kezdődőleg, addig, míg a rendőrség tervbevett államosítása tényleg bekövetkezik, bocsássa a város rendelkezésére.

Kimondja, hogy ezen feliratot egy küldöttség után óhajtja a m. kir. belügyminiszter uhoz eljuttani, amely küldöttség vezetésére a város főispánját felkéri. A küldöttség tagjaul a város polgármesterét és főkapitányát küldi; megbízván a polgármestert, hogy intézkedjék az iránt, miszerint ezen küldöttséghez a törvényhatósági bizottság néhány tagja is csatlakozzék.

Míról a m. kir. belügyminiszter urat feliratilag, a rendőrségi szervezeti szabályzat-tervezet két példányá kapcsán; továbbá az ügyiratokkal a városi tanácsot, végül Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester és Rostás István rendőrfőkapitány urakat értesíti.

22. Fegyelmi ügyek befejezéséről jelentés.

Határozat.

44/24,598—1913. bkgy.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi. Míról a városi Tanács az iratok kapcsán jegyzőkönyvi kivonaton értesítettik.

23. Tanási előterjesztés a Veker pusztából 60 hold futóhómokos kopár terület befásítása tárgyában.

Határozat.

46/24,902—913. bkgy.

A közgyűlés a közgazgatási erdészeti bizottság 9(2)—1911. erd. alb. sz. határozata folytán a Veker-pusztta területéből 60 kat. hold futóhómokos kopár területnek az állam által díjmentesen adandó csemetékkal befásításának

az 1879. évi XXXI. t.-c. 165. §. alapján elrendelése végett a nagyméltóságú földmívelési miniszter uhoz felirat intézését rendeli el.

Míról a miniszter ur felirattal értesítettik.

24. Ugyanaz a debreczeni lópatkógyár r.-t. iparvágányához szükséges városi terület használatára vonatkozó szerződés-tervezet bemutatása tárgyában.

Határozat.

47/1770—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi Tanácsnak, a jeg- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzóan tett javaslatát magáévá teszi Debreczen szab. kir. város közönsége és a Magyar szabadalmazott lópatkógyár részvénytársaság helybeli bejegyzett cég között, ez utóbbi által a Homokkert, Hid-utca 4. sz. telekre tervezett és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 13,791/1912. sz. rendeletében foglaltakhoz képest engedélyezett iparvágány létesítéséhez szükséges városi közterület használatára vonatkozólag kötendő szerződés-tervezet, szövegében megállapítja, elfogadja és elfogadási záradékkal ellátás után a további szükséges intézkedések megtétele végett a városi tanácsnak visszaadni rendeli. Míról a városi tanács-az iratok visszaadásával jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

25. Debreczeni Első Takarékpénztár előterjesztése a Csanak Jenő haszonbérlet haszonbér-biztosítéka ügyében 578—1912. bkgy. szám alatt hozott határozatra vonatkozólag.

Határozat.

48/1785—1913. bkgy.

A közgyűlés a városi Tanács javaslatának elfogadásával tudomásul veszi, hogy az a ohattelekházi haszonbérletből kifolyólag Csanak Jenő által letett 138,700 koronáról a Debreczeni Első Takarékpénztár 51732. sz. betéti könyvbéli óvadék, illetve az annak megfelelő érték a Debreczeni Első Takarékpénztár tulajdonát képezi és hogy az csupán a városi tanácsnak 2923—1911. sz. és a takarékpénztár által teljes tartalma szerint ismert haszonbérleti szerződés feltételei értelmében a város tanácsa részére kötött óvadék céljaira használható fel és így a harmadik személyek jcgainak biztosítására vagy kielégítésére nem szolgálhat és az idézett haszonbérleti szerződés lejártával, illetve megszűntével a város, mint Lérbeadó részéről, amennyiben a haszonbérleti szerződészerü jcgainak biztosítására azt visszautalni jogosítva nincs, kizárólag a Debreczeni Első Takarékpénztárnak lesz kiadható.

Tudomásul veszi továbbá a Debreczeni Első Takarékpénztár és Csanak Jenő között 1911. év december hó 4-én kötött biztosító okirat 3-ik pontjában foglalt azon kikötést, hogy annak megbírálása, hogy Csanak Jenő megszegte-e a szerződést avagy nem? feltétlenül és korlátlanul a Debreczeni Első Takarékpénztár joga, a haszonbérbeadó Debreczen sz. kir. város jogainak sérelmére nem szolgálhat s a bérbeadó város szerződésben biztosított jogát nem érinteti.

Kimondja továbbá, hogy az esetben, ha a város Csanak Jenővel kötött haszonbérleti szerződést időközben megszüntetné, a szerződés a még hátralévő időre teljes épségben maradása mellett feltétlenül a Debreczeni Első Takarékpénztárra száll át, mint haszonbérelőre.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán, ezen határozat kiadásával értesítettik.

26. Tőkés Lajos végrehajtó kérvénye a napidíjas minőségben eltöltött szolgálati idejének beszámítása iránt.

Határozat.

49/1782—1913. bkgy.

A közgyűlés folyamodó kérését teljesíti, kimondja azonban, hogy folyamodó köteles 1910 május hó 12-től 1911 december 31-éig eső nyugdíj-járadékot 2 esztendő alatt havi egyenlő részletekben 6%-os kamataival együtt a nyugdíj-pénztárba befizetni.

Miről a városi Tanács az ügyiratokkal és Tőkés Lajos végrehajtót értesíti.

27. Alföldi Mihály nyug. városi irnok kérvénye napidíjban eltöltött szolgálati idejének beszámítása iránt.

Határozat.

50/1898—1913. bkgy.

A közgyűlés az 502—20,597—1912. bkgy. számú határozatát hatályon kívül helyezi és Alföldi Mihály nyugdíját a nyugdíjszabályzat 68. §-a alapján napidíjas minőségének beszámításával állapítja meg ugy azonban, hogy az így beszámított 3 esztendőre napidíjas illetményei után járó nyugdíjjáradékot 6%-os kamataival együtt 12 havi egyenlő részletben nevezettnek nyugdíjából levonandó.

Miről a városi tanács az ügyiratokkal és Alföldi Mihály nyugalmazott irnokot értesíti.

28. Beregi János nyug. városi rendőr kérvénye a tűzoltóságnál töltött szolgálati idejének beszámítása iránt.

Határozat.

51/1600—1913.

A közgyűlés a kérelmet teljesíti azon feltétellel, hogy Beregi János a tűzoltóságnál eltöltött 5 év után járó nyugdíjilletményt egy év alatt 6%-os kamatával tartozik befizetni.

Miről a városi tanács és Beregi János a főkapitány ur utján értesítettik.

29. Fehértói István városi kertész kérvénye az eddigi szolgálati idejének a nyugdíjba számítása iránt.

Határozat.

52/1784—1913. bkgy.

Tekintettel arra, hogy Fehértói István állandósítását megelőzőleg már 1882-ik évtől teljesített a városnak szolgálatot, állása azonban rendezve nem volt, a közgyűlés folyamodónak jelenlegi szolgálati idejéhez 1912. évi október hó 1-ét megelőzőleg 15 esztendőt beszámít.

Kötelezi azonban folyamodót arra, hogy a beszámított 15 évre eső és elmaradt nyugdíjjáradékot egy év alatt havi részletekben 6%-os kamataival együtt a nyugdíjalap javára fizesse be. Miről a városi tanácsot az ügyiratok kapcsán és Fehértói István városi kertészt értesíti.

30. A Patay-utcai háztulajdonosok kérvénye utcájuk esaternázása és gyalogjáró burkolása iránt.

Határozat.

53/1773—1913. bkgy.

A közgyűlés a Patay-telepen levő Patay-utcán a bemutatott tervek és költségvetés szerint létesítendő közcsatorna kiépítését és a gyalogjárónak ugyancsak a bemutatott terv és költségvetés szerint laptéglával eszközlendő kikövezését, tekintettel az ezen munkálatokhoz fűződő közegészségügyi, közforgalmi, köztisztasági érdekekre s arra a körülményre, hogy ezen munkálatok az érdekelt háztulajdonosok költségére a város megterhelhetése nélkül megvalósíthatók, a városi Tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzó javaslata alapján elrendeli, az ezen közcsatorna kiépítésére szükséges s a mérnöki hivatal által előírányzott 5100 koronát az általános csatornázással kapcsolatosan a város által készítettett oldalcsatorna munkálati költsége megtérítésképpen a város az egyes háztulajdonosok részéről befolyt összeg terhére, a gyalogjáró készítésének költségére szükséges, s a mérnöki hivatal által előírányzott 1535 korona 80 fillért pedig a szépítési és kisajátítási alap terhére előlegképen engedélyezi

azzal a kikötéssel, hogy úgy a létesítendő közcsatorna, valamint a gyalogjáró készítésének önköltsége a megállapítandó végzámla alapján az ezen költségek viselésére kötelezettséget vállaló érdekelt háztulajdonosok között egyenlően felosztatva, a város javára az egyes telkekre telegkönyvileg betáblázások s az illető háztulajdonosok kötelezetknek ezen költségeknek a közcsatorna üzembe helyezése napjától számított 10 év alatt 6%-os kamataival együtt, félévi egyenlő előleges részletekben leendő visszafizetésére.

Kimondja a közgyűlés a csatornázási szabályrendelet 15. §-a alapján, hogy mindazon telkek, melyek előtt az utcai közcsatorna kiépítették, a közcsatornával egy év alatt összekötendő — és hogy ugyanezen szabályrendelet 16. §-a értelmében a magáncsatornának a közterület alá eső részét a város fogja elkészíttetni az illető háztulajdonosok költségére előállítási árban. Ezen költségeket a közgyűlés az érdekelt telegtulajdonosoknak a már fentebb megjelölt alap terhére szintén előlegezi a fenti kikötéssel és megbizva a városi tanácsot, hogy idevonatkozólag a tervekét és műszaki leírást, költségvetéseket a mérnöki hivatallal készíttesse el s annak alapján ezen munkálatokat a közcsatorna kiépítésével együttesen adja vállalatba.

Kimondja továbbá a közgyűlés, miszerint a Patay-utcán kiépítendő közcsatornába betorkoló minden magáncsatorna tulajdonosa a közcsatorna használatáért a szabályrendeletben megállapított csatornadíjat tartozik fizetni, évenként attól a naptól kezdődőleg, melyen a magáncsatorna a közcsatornába becsatlakoztatott.

Végül kimondja a közgyűlés, hogy a Patay-utcán kiépítendő csatorna öblítéséhez szükséges víz az utca telegtulajdonosainak bármely kutyájából díjtalanul beszerezhető lesz, amit az illető telegtulajdonosok azt megengedni, illetve adni tartoznak.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kifüggesztendő, s ennek elteltével a netán beérkező felebbezésekkel együtt kormányhatósági jóváhagyás végett m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztendő.

Miről a városi tanács az ügyiratok visszadásával további megfelelő eljárás végett jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

31. Gyarmathy István haszonbérli felebbezése kérelmét elutasító 19,863—1912. számú tanácsi határozat ellen.

Határozat.

54/1776—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság

véleményével egyező javaslata elfogadásával, Gyarmathy István felebbezése elutasításával a városi tanács 19,865—1912. sz. alatt hozott határozatával helybenhagyja.

Miről a városi tanács az ügyiratok kapcsán ezen határozat kiadásával értesítettik.

32. Weisz Gyula felebbezése a Nyil-utca 37. sz. házastelek megvételét megtagadó tanácsi határozat ellen.

Határozat.

55—1237—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés, a jog- és pénzügyi bizottság és a városi tanács egybehangzó javaslatára, a felebbezés elutasításával a 2053/b—1912. sz. tanácsi határozatot indokainál fogva jóváhagyja.

Miről az iratok kapcsán a városi tanácsot és Weisz Gyulát ügyvédje dr. Gál Zoltán ur utján értesíti.

33. Nyugdíjazási ügyek.

Határozat.

57/1765—1913. bkgy.

Mint hogy Szentgyörgyi József illetéknyilvántartó nagyfoku általános ideggyengesége és ischiásia miatt további szolgálatra nem alkalmas, a közgyűlés a nyugdíjellenőrző bizottság, valamint a városi tanács egybehangzó javaslata alapján kimondja nevezettnek 4000 korona évi fizetés és 38 évi szolgálata ideje után a nyugdíjszabályzat 18. §-a alapján évi 3840 korona nyugdíjilletménnyel 1913. évi február 1-től nyugdíjaztatását s további megfelelő intézkedésekkel a városi tanácsot megbizva.

Miről a városi tanácsot az iratokkal, Kovács József polgármester urat, Csóka Sámuel tb. főjegyző, tanácsnok urat és Szentgyörgyi József illetéknyilvántartót értesíti.

Bakó István nyugdíjaztatása.

Határozat.

57/1766—1913. bkgy.

A közgyűlés nevezettet 900 korona évi fezetés és 25 évi szolgálata után a nyugdíjszabályzat értelmében évi 630 korona nyugdíjilletménnyel 1913 február 15-től nyugdíjazza.

A további megfelelő intézkedésekkel a városi tanácsot megbizva. Miről a városi tanácsot az iratokkal, a hajduőrmestert, végül Bakó Istvánt értesíti.

Tóth György nyugdíjaztatása.*Határozat.*

56/1764—1913. bkgy.

A közgyűlés Tóth György erdőőrnek 600 korona fizetése és 33 évi szolgálati éve után a nyugdíjszabályzat 18. §-a alapján évi 396 kor. nyugdíjleltémmel 1913 február 15-től nyugdíjazását elhatározza.

A további megfelelő teendőkkel a városi tanács megbizza. Miről a városi tanács az ügyiratokkal és Tóth György erdőőrt az erdőmester utján értesíti.

34. Kegydíjazási ügy.

Özv. Balaskó Györgyné kegydíja.

Határozat.

59/1779—1913. bkgy.

Tekintettel folyamodó teljes vagyontalan-ságára és nagyfoku idegbaja miatti keresetkép-telenségére, tekintettel továbbá szerencsétlen családi viszonyaira és arra, hogy folyamodó férje 23 évig állott a város szolgálatában, a közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács egybehangzó javaslatának elfogadásával özv. Balaskó Györgyné helybeli lakos részére 1912 november hó 1-től kezdődőleg a házipénz-tár terhére havi 20 korona kegydíjat állapít meg. Ezen határozat 8 napon belül 15 napi köz-szemlére kitétetni és annak eltelte után a ne-talán beérkező felebbezéssel együtt jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felter-jesztetni rendeltetik.

35. Szabadság iránti kérvény.*Határozat.*

60/629—1913. bkgy.

A közgyűlés Szőcs Lajos rendőrbiztos ré-szére betegségének gyógyíttatására 1913 január 4-ével február 4-ig terjedő szabadságidőt enge-délyez. Miről a városi tanács az iratok kapcsán, polgármester, rendőrfőkapitány és Szőcs Lajos rendőrbiztos jegyzőkönyvi kivonaton értesít-teknek.

36. Bábaoklevél kihirdetése.

61/1517—1913. bkgy.

Loidl Henrikné született Csucsay Piroska debreczeni lakos okleveles szülésznőnek a deb-reczeni m. kir. bábaképző intézetben 1913. évi január hó 22-én nyert bábaoklevele a mai napon tartott közgyűlésen kihirdettetett. Az ezen zára-

dékkal ellátandó oklevelet a közgyűlés tiszti-főorvos utján nevezettnek visszaadja.

37. Állatorvosi oklevél kihirdetése.*Határozat.*

62/989—1913. bkgy.

A közgyűlés Szőkös Ármin közbádoghídi helyettes ellenőr oklevelét kihirdetvén, azt a bemutatási záradékkal elláttatni rendeli. Miről a városi tanács az iratok kapcsán ezen határozat-hozataláról értesítettik.

Szilágyi Bálint és ifj. Nagy Lajos eskütétele.

63—1913. bkgy.

A tárgysorozatban felvett ügyek letárgya-lása után elnöklő főispán felhívja a közgyűlés által katonaiügyi iktatóul megválasztott Szilágyi Bálintot és szállásbiztossá választott ifj. Nagy Lajost, hogy a hivatali esküt tegyék le. Szilágyi Bálint és ifj. Nagy Lajos az előírt hivatalos esküt letesznek.

Határozat.

A közgyűlés Szilágyi Bálint katonaiügyi iktató és ifj. Nagy Lajos szállásbiztos hivatali eskütelét tudomásul veszi.

A tárgysorozat kimerítettvén, *Domahidy Elemér* főispán törvényadta jogánál fogva dr. *Tarján Leo* helybeli ügyvédet Debreczen sz. kir. város törvényhatóságába tiszteletbeli tiszti al-ügyésszé kinevezte.

Határozat.

64/1913—bkgy.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés dr. *Tarján Leo* debreczeni ügyvédnek tiszteletbeli tiszti alügyésszé történt kinevezésété tudomásul veszi és felhívja nevezettet, hogy a hiva-tali eskü letétele végett a város polgármesteré-nél jelentkezék.

Miről a városi tanácsot, Kovács József pol-gármestert, Tarján Leo dr. tiszteletbeli tiszti alügyész urakat jegyzőkönyvi uton értesíti.

*

Ezzel a közgyűlést elnöklő főispán bere-kesztette és a hitelesítő közgyűlés napjával 1913. év február hó 3-ikának délután 4 óráját kitüz-vén, a közgyűlést berekesztette.

**Mirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.**

Alapgondolatok

az új köztemető létesítésére és rendezésére vonatkozólag.

Irta: Somogyi Pál ny. tanár.

Régi temetőink egytől-egyig tipikus alakjai a rendezetlenségnek. Temetői rendtartás nálunk eddig nem volt. A beszerzett és beszállított példányokból láthatólag csak az újabb évtizedekben alkottak ilyen szabályrendeletet. Másutt is. A budapesti 1901 május 8-án kelt; a kolozsvári a halottas csarnokot 1899-ben, a köztemetők rendezéséről 1881, a pécsi 1903-ban, módosítása 1909-ben, a győri 1912-ben keletkeztek.

Köztemetőink megtekintéséből megállapíthatóan látszik, hogy eleinte sorban temetkeztek; ez a szokás azonban különböző körülményeknél fogva jó ideje megszűnt: régi idő óta ott temette el a gázos család a halottait, ahol neki tetsző helyet talált. Így aztán a sorban való temetkezés gyakorlata megszűnt, ezért következett be a nagy rendezetlenség a temetőinkben, melyeknek díszítésére közhatósági intézkedés soha nem történt, legalább nem történt olyan mértékben, mint kellett és lehetett volna. Még amit a természet ingyen való jó kedvéből és egyesek gondosságából adott, az elszórvá és nem rendben növekedett fákat is letarolta bennök pár évvel ezelőtt a hatóság. De arra aztán nem volt gondja, hogy a földben maradt gyökerekből buján sarjadzott hajtásokat, az oda nem való, itt-ott elhatalmasodott lyceumokat irtassa. Így aztán ma szomorú képét láthatjuk a temetőinkben a gondozatlanság következményeinek, a fák sűrű sarjadzásának, az erőre kapott bokrosodásnak.

Mindezt csak azért említjük fel, hogy tanuljunk a múltak példáiából, tanuljunk most, amikor a város nagy kiterjedésű köztemetőt kíván rendezni, hogy ebben a temetőben ne következzen be az eddigi rendszertelenség. Sőt törekedjünk arra, hogy ebben a temetőben a gondosság, csinosság, sőt — amennyire lehet — a szépség vonásait láthassa a késő utókor.

I. A köztemető területi beosztása.

Ennek első feltétele a temetőnek berendezése, ahová tartozik

a) a köztemetőül szánt nagy területnek ebből a célból való helyes beosztása. Ez a beosztás történhetik angol parkszerűleg, aminek bizonyára igen sok híve akad, mert tagadhatatlanul szép lenne és a temetőt a közfelfogás szerint sírkertté alakítaná. De az

ily beosztás aztán csak úgy lenne valóban szép, ha megfelelőleg díszítették, folytonosan gondoztatnék, ami tetemes fentartási költséggel járna. A szépet azonban más beosztással is tetszőnek és elérhetőnek tartjuk. Bizonytassék köztemetőnk rendezettség, és szépsége akkor is, ha az e célra szánt nagy térséget megfelelő utakkal egész hosszában és alkalmas keresztutakkal sírhelytáblákra osztjuk. A parkszerű beosztás sem zárja ki a sírhelytáblákra való felosztást, ennek alkalmazása esetén is ilyen sírhelytáblákat kellene alakítani, de a hajlott vonalban vezető utak miatt nem lehet a sirt temetkezésre úgy felhasználni, mint szükségess, különösen a hajlott utak mentén, ami a temetkezésben elvégre is bizonyos mértékű szabálytalanságra vezetne a rend és szépség rovására; míg a megfelelőleg képzett és az egész tért átszelő főutak és keresztelő utak közt mindig oly sírhelytáblák alakíthatók, melyeket a rend és szépség megbontása nélkül a temetkezésre egészen fel lehet használni. Aztán meg vagyunk elegenden, kik szebbnek tartjuk, ha az átszelő főutakon egész hosszában, a keresztelő utakon egész szélességében beláthatjuk a temetőt. Feltétlenül szükségesnek tartjuk mind az átszelő főutaknak, mind a keresztelő utaknak oly szélességben alakítását, hogy rajtuk közepén kiterés is alkalmas elég nagy kocsit, e mellett két felől egymás mellett haladó két-három ember által használható gyalogut legyen, mert, habár a beszerzett szabályrendeletek tilalmazzák a járműveknek a temetőbe való bebocsátását, el kell készülvén lennünk, hogy amikor 80 hold körül van temető, ily nagy területen, kivált akkor, amikor a temető közepére, vagy távolabbi részeire kerül a temetkezés rendje, a hulláknak a sírhoz kocsin szállítását meg kell engednünk, nem lehetvén kívánni, hogy oly nagy távolságra karon szállítsák a koporsót.

II. Az utak burkolása.

Szükségesnek tartjuk azt is, hogy ezeknek az utaknak kocsiközt eltérésre és gyalogjárásra szánt részei megfelelő burkolással látassanak el, legalább részletekben, azokon a helyeken, melyeken a használatba vett sírhelytáblához lehet jutni. A részletekben való burkolásra azért gondoltunk, mert az összes utak-

nak egyszerre való burkolása jelentékeny költséggel járna és a fokozatos burkolás is megfelelő szükségletnek. Erre a burkolásra pedig azért van szükség, mert lehetetlen tűrni, hogy a kocsi 2—3 arasznyi laza homokba mélyen süllyedve az elakadásnak, vagy csak a nehéz hajtásnak is ki legyenek téve, a résztvevő közönség pedig a gyalog utakon a laza homokban, sárban, vagy vízben legyen kénytelen gázolni. A hatósági gondozásnak ez is feltétlen követelménye, mely elől kitérni nem lehet.

Aztán ezeket az utakat a kocsi- és gyalogjáró ut között szép egyenes sorban az egész területen fával be kell ültetni a szépség és nyári időben a hűs árnyék kedvéért. Milyen fát használjunk erre a célra, ezt a talaj természetéhez képest a szakértők dönthetik el. Azt hisszük azonban, vannak elegendő, akik — habár a beszerzett szabályrendeletek tiltják a temetőben a gyümölcsfa ültetését — legmegfelelőbbnek tartanók a tiszta, szép lombozatu, nagy árnyékot adó diófának, vagy a mi vidékünkön jól tenyésző tölgyfának, habár ez nem is oly egyenesen, mint a diófa, koronája sem oly tetszetősen és egyenletesen alakul. Vagy, ha kedvező sikere iránt reményt lehet táplálni, a szintén szép lombozatu és virágzásu hársfának ültetését.

III. A sírhelyek mérete és fajai.

A sírhelytáblák sorokra osztandók fel. Az egyes sírok hosszát Győr 2 m.-ben, Kolozsvár 2 m.-ben, Budapest 1-89 m.-ben, Pécs 2 m.-ben állapították meg. Azt hisszük a 2-20 m. hosszúság mellett mi is megállapodhatnánk. A sírsornak egymás közötti távolságát 0-80 m.-re vehetnők. Ezek a méretek szolgálnak a sírtáblák felosztására az alapot. Eszerint az első sírsor 2-00 m. hosszúságban, a második sírsor 0-80 m.-rel hátrább ugyanazon hosszúságban alakulna és így tovább.

Megjegyezzük itt, hogy a gyermekek sírjának a hosszúsága természetesen kisebb, továbbá, hogy talán éppen ezért a legtöbb szabályrendelet a gyermekek temetésére külön sírtáblát állapít meg; mi azonban abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a szüle és gyermek közötti viszony sokkal bensőbb és erősebb, mintsem általános zugolódás és igen gyakran megújuló keserűségek keletkezése nélkül javasolhatnók, hogy a gyermekek a család felnőtt tagjaitól elszakítva külön sírtáblában temettessenek. Azt hisszük, erre az okot a hely erősebb kihasználásának az indoka szolgáltatta, amit álláspontunkra vonatkozólag nem fogadhatunk el. A gyermek, aki a szülők szerető kebelén, szerető testvérek közt növekedik fel,

hadd nyugodjék a sír ölében is szerettei körében.

A beosztásról lévén még mindig szó, tanácsos gondolnunk arra is, hogy a nyitandó köztemetőnkben a temetkezésnek oly rendjét állapítsuk meg, mely egyfelől az elvélés szerinti turnusokban a sírtábláknak, vagy legalább ezek legmagasabb részének új temetkezés céljára való felhasználását biztosítsa, másfelől módot nyújtson arra, hogy egyes családok elhunyt tagjaik számára már előre háboríthatatlan nyughelyet szerezzenek. Hogy ezt világosabban megértsük, vessünk egy pillantást a beszerzett Szabályrendeletekbe. Győr (39. §.) sírboltokat és sírhelyeket különböztet meg, de beszél mauzoleumok, kápolnák és hasonló építmények engedélyezéséről (40. §.) és az elvélés alól csak az örök sírhelyeket veszi ki (4. §.), a külön sírhelyek, sírboltok és sírhelyek fentartását pedig a felek köteleességévé teszi és ha ezek nem gondoskodnak róla, azt költségükre a városra hárítja át és azt mondja, hogy a fentartásnak az érdekeltek részéről való elhanyagolása esetén (tehát csak akkor) az elvélés és kiürítés a külön és örökös helyekre, nemkülönben a sírboltokra nézve is bekövetkezik. Kolozsvár családi sírboltokat, családi sírokat, egyszerű, kizáró joggal engedélyezett sírokat és ingyen sírokat állapít meg és azt mondja, hogy az egész temető három területre osztandó s az első területen a családi sírboltok, a másodikon a családi sírok, a harmadikon az egyszerű, kizáró joggal engedélyezett sírok és ingyen sírok helyezendők el. (7. §.) A sírboltok és családi sírok az illető család tulajdonai (9, 10. §§.) és csak karban tartásukról van intézkedés. Budapest (2. §.) akként rendelkezik, hogy a sírhelytáblákban, valamint a sírhelysorokban a temetkezések az elhalálozás ideje szerint szigorú sorrendben történnek, kivéve az előre megváltott külön sírhelyeket, melyekbe a temetkezés később is történhetik, ami azonban a többi síroknak 30 évi időszak után következő kiürítését nem akadályozhatja. A sírbolt használati joga, ha a temető tulajdonosa külön időhöz nem kötötte, addig tart, ameddig a temető használatban marad. (8. §.) Pécs azt mondja (4. §.), hogy a sírhelytáblák mindegyike egy külön temetőrészre képez, mely az utolsó temetéstől számított 30 év múltán a város közönségének szabad rendelkezésére visszazáll és temetkezésekre újból használatba vehető. A temetkezés a sírhelytáblákban, valamint a sírhelysorokban az elhalálozás ideje szerint szigorú sorrendben történik; kivéve az előre megváltott külön sírhelyeket, melyekbe a temetkezés később is történhetik, ami azonban a többi sírhelynek a 30 évi időszak után következő kiürítését nem

* akadályozhatja. (6. §.) Megkülönbözteti a) az örök emléksírokat, vagy diszshelyeket, melyek a parcellának kiürítése alkalmával meg nem bolygathatók, a temető megszüntetése után is külön kedvezményben részesítettek; b) a mauzoleumokat, diszkeres sírboltokat, a kápolnákat; c) a sírboltokat a kerítésfalak mellett és az egyes sirtáblák sarokhelyein, — az első osztályú sírhelyeket a főutak mentén és a kriptákkal szemben lévő sírhelyeket.

Nagy fontosságú adatok ezek, mert világosan mutatják, hogy a sírhelytáblák az utolsó temetkezéstől számított 30 év múltán a megfelelő eljárással kiürítettek mindenütt és új temetkezés céljára használtatnak, ami elől nem térhetünk ki városunkban sem, habár sokaknak talán feltűnhetik, hogy amikor eddig elhunyt családtagjaikat örök nyugalomra tenni gondolták, ezental a köztemetőben azon a helyen, ahova tétettek, az utolsó temetkezéstől számított 30 évig pihenhetnek csak, akkor még el nem porladt részei pedig kiszedtetnek és közös sírúregben hantoltatnak el.

Mutatják ezek az adatok azt is, hogy mindenütt ezeken a helyeken van gondoskodva módról, mely lehetővé teszi, hogy az eltemetett porrá vált vagy válandó részei ne háborítsanak meg addig, míg a köztemető temetkezési helyül szolgál. Néhol azt, mint Pécsen, csak az örök emléksíroka és diszshelyekre tartják fenn, másutt, például Győrött, Kolozsvárt és Budapesten a sírboltokra is kiterjesztik.

Azt gondoljuk, hogy városunk közönségének gondolkozását és érzelmvilágát szem előtt téveszteni nem lehet, azért nekünk is biztosítani kell azt a megnyugvást a gyászoló családok részére, mely abból a tudatból származik, hogy elhalt kedveseiket oly helyre tehetik nyugalomra, ahol nem háboríttatnak meg a temető fennállásáig. Ezért rendszeresítendőnek tartjuk:

a) a diszshelyeket hazánk vagy városunk érdekében kiváló érdemeket szerzett és itt elhalt jelesein részére;

b) a magánosok vagy családok részére sírboltok építésére és fentartására az engedély megszerzésének lehetőségét és mind a diszshelyekre, mind a sírboltokra a fentebb jelzett jog biztosítását.

De ha ezt lehetővé tesszük és lehetővé kell tennünk, gondoskodnunk kell előre az ilyen diszshelyek és sírboltok elhelyezéséről, mert különben csakhamar bekövetkezik, hogy köztemetőnkben szétszórtan lesznek az egyes síremlékek és sírboltok, amit a szép fogalmával megegyeztethetőnek tartanunk nem lehet. De

meg, habár nem nagy akadályára lenne ez az elvülés múltán a sírhelytábla újból való használatba vételének is.

Ugy gondoljuk, hogy erre a célra a legjobb lenne megfelelő számban sírhelytáblák fentartása kedvező helyen és annak a kimondása, hogy későbbben is a szükséghez képest a sirtáblák sírsorainak szélein két vagy három sírhely tartassék fenn erre a célra, mert ily módon lehetővé válnék, hogy a köztemetőnk mindenkor a szép fogalmának megfelelő és rendezett legyen, másfelől a sírhelytáblák elvülés múltán minden nehézség nélkül újból temetkezés céljára használtassanak fel.

IV. Ravatalozó helyiségek és egyéb épületek.

A beosztáson kívül a temető berendezésének kérdése kiterjed arra is, hogy milyen épületekkel lássuk el a köztemetőt. Ebben a tekintetben legelső szempont annak a célnak a megállapítása, amely felé egy a külföldi, mint hazai újabb és rendezettebb temetőink példájának és a mai kor követelményeinek érdekében törekednünk kell.

Nálunk eddig az volt szokásban, hogy a gyászoló család elhunyt kedveseit otthon ravatalozta fel, a nagyobb városokban azonban mindinkább terjed, a külföldön már csaknem általánossá vált az a szokás, hogy az elhunytak ravatalozása a temetőkben történjék meg. Sok előny szól e mellett a szokás mellett, azért, ha nem várhatjuk is, hogy ez a gyakorlat a mi városunkban egyhamar általánossá váljék, lehetővé kell tennünk az elhaltaknak a köztemetőben való ravatalozását és ebből a célból oly épület előállításáról kell gondoskodnunk, hol ez a ravatalozás megtörténhessék, még pedig gondoskodnunk kell az azt a számítással, hogy ez a gyakorlat szélesebb-szélesebb körre terjed, sőt rövid pár évtized alatt általánossá is válhatik. Ebben az épületben lennie kell olyan nagyobb teremnek is, ahol az elhalt temetési szertartását nagyobb közönség részvétele mellett végezni lehessen.

Figyelemmel kell lenni járványos betegségek esetére és az ennek folytán előálló szükségletek kielégítésére.

Kell lakás a temető-felügyelő, temető-őr, esetleg sírásók részére; a temető-felügyelőnek külön hivatalos helyiség is.

Hogy ezek az épületek milyenek legyenek és miként helyeztessenek el, ez már az építészet körébe vágó technikai dolog; az épületek beosztására, különösen felszerelésére vonatkozólag közegészségi szempontból a tisztí orvosi hivatalnak is befolyás biztosítandó.

V. Krematorium.

Nagy kérdés még, állíttassék-e krematorium. A halottak elégetésének sok híve van külföldön; nálunk is terjedőben látjuk az e felé való törekvést. De annyi bizonyos, hogy ma még oly elenyésző csekély a halottégetésre hajlók száma, hogy ha krematoriumunk lenne is, nagyon elvétve és igen csekély dolga akadna. Jobb lesz tehát várni a krematorium létesítésével arra az időre, amikor mellette a közfelfogás és szükséglet valóban és követelődően lép sorompóba.

VI. Kerítés, sírboltok.

Természetes dolog, mégis föl kell említenünk a teljesség kedvéért, hogy az egész temető körül kell keríteni. Milyen kerítéssel, ennek megállapítása már a temetőrendezés körén kívül esik: itt tehát róla nem szólunk. De megemlítjük, hogy Pécs a sírboltokat a kerítésfalak mellett állíttatja fel; nekünk is lehetne oly tervzetre gondolnunk, mely szerint a temető kerítésfalai mellé sírboltok készíttetnének, amikor a kerítés és sírbolt-falak egyesítettévé, nem két oldalról való, hanem egy költséget okoznának előállítás és fenntartás szempontjából. Ilyenforma építés látható a római káth. temetőben; van a református egyház levéltárában is szépen kidolgozott rajz boldogult Vecsey Imrétől ezen a módon való sírbolt-építésre.

A református főiskola évi segélye.

Jegyzőkönyv.

Felvetették Debreczenben, a tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalos helyiségében 1912 december hó 27-én, a Debreczen szab. kir. város közönsége által a református főiskola részére eddig adott és 124—5261/1912. számú közgyűlési határozattal jövőben is adni ígért évi segélyek minő célra fordításának s kinek a kezéhez fizetése tárgyában, kir. belügyminiszter ur 128,237—1912. számú leirata folytán tartott vegyes bizottsági ülés alkalmából.

Jelen voltak: gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok, dr. Baltazár Dezső püspök, Kovács József polgármester, dr. Magoss György t. főügyész, dr. Tóth Mihály tanácsnok, Kondor Kálmán h.főszámvéve.

Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok üdvözlőlvén a bizottságban megjelenteket, előterjeszti, hogy a debreceni főiskola és a tiszántúli egyházkerület pénztára, azokat a kötelezettségeket, melyeket a debreceni tudományegyetem létesülése alkalmából, részint a theologiai fakultásért, az állampénztárba évről-évre fizetendő 70 ezer korona évjáradék

lekötésével, részint a református egyház egyetemes érdekeiből a középiskolai tanárképző s az e célból szervezendő internátus berendezésével vállaltak, csak úgy teljesítheti, ha mindazt a segélyt, mit Debreczen szab. kir. város közönsége a főiskola részére eddig szolgáltatott, megadja a tudományegyetem megújítása után is.

Megkereste tehát 1911 november havában tartott kerületi közgyűléséből 387—1911. számú határozatával Debreczen szab. kir. város közönségét a segélyek további folyósítása és biztosítása végett, mire a törvényhatóság 1912 március 28-án tartott közgyűlésén 124—5261/1912. sz. határozatával a főiskolai járandóságokat jövőben is kiszolgáltatni rendelte, ezzel a hozzáadással, hogy az eddig szolgáltatott segélyek címe, a tudományegyetem létesítésével megváltozó helyzethez képest, az egyházkerületi elnökség és a városi tanács közbejöttével, a megváltozott viszonyhoz képest alakíttassék, illetőleg állapíttassék meg.

A törvényhatósági bizottság határozata kormányhatósági jóváhagyás végett felterjesztetvén, m. kir. belügyminiszter ur 128,237—1912. számú leiratban felhívta a város közönségét, hogy az ő hozzájárulása előtt, már most meghatározandó a cél, mire a szóban forgó összegek a jövőben fordítandók lesznek, valamint az is, hogy ezen összegek a tudományegyetem felállítását követően kinek a kezéhez lesznek fizetendők?

Ez a leirat az egyházkerületi elnökséggel közöltetvén, 6036—1912. szám alatti átiratukban közölték a tanácsal, hogy a város közönsége által eddig adott és ezutánra is kilátásba helyezett összegek ezentul „részben az egyetem theologiai fakultásának fenntartására, részben a debreceni református főgimnázium, részben az egyetemmel kapcsolatosan szervezendő s a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 4253—1912. első számú rendeletével is célzott internátus és tanárképző fenntartására fognak fordítani”.

Most azonban kijelenti ugy a maga, mint elnöktársa a püspök ur nevében, hogy jelzett számú átiratuk nem mindenben fedi az egyházkerület intencióját és nem felel tüzetesen a belügyminiszteri leiratban feltett kérdésre sem.

Ugyanis, a város közönségétől kapott évi segélyből semmi sem fordíttatik a theologiai fakultásért vállalt 70,000 koronás évjáradéka, mert ezt a kötelezettséget a főiskola és egyházkerület más forrásokból fedezi.

A segélyből elkülönítendőnek tartják azokat az összegeket, melyeket a város eddig is a felsőbb tanügyi szolgálatra adott. Az így elkülönített összeg, mint I-ső csoport fordíttatnék az egyetem mellett a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 4253—1912. sz. leiratában kontemplált tanárképző és internátus céljaira, míg a II-ik csoport összege, eddigi jellege szerint szolgálná a tanügyet.

Önként következnek, hogy az így csoportosított segély, a tudományegyetem megnyitása után is a főiskola pénztárába fizettetnék.

A bizottság tudomásul veszi az egyházkerületi elnökség azon kijelentését, hogy a Debreczen szab. kir. város közönsége által különböző címeken adott s a 124/5261—1912. sz. közgyűlési határozattal jövőben is kilátásba helyezett összegből semmi sem fordítatik a theologiai fakultás érdekében az állampénztárba fizetendő járadéokra. Megállapítja, hogy a segélyek jövőben két csoportra osztva adassanak ki s fizetessenek a főiskola pénztárába.

Az első csoport összege a 4253—1912. eln. sz. szerint vallás- és közoktatásügyi miniszter un által megvalósíttatni kívánt tanárképző és internátusi céljaira; a második csoport összege az eddigi címek által jelzett célra lesz fordítandó.

Ezeket az összegeket, eredetük és megszavaztatásuk jelzésével, a következőleg állapítja meg a bizottság:

I. csoport.

6,800.— K 1. A büntetőjogi tanszék javadalmáért. Alapították 1875-ben a 123—2944. számú közgyűlési határozattal. — Eredetileg 1300 forint készpénz, 400 frt lakáspénz, 63 forint bordeputátum és 10 öl fa szavaztatott meg. 1894-ben a tisztántól egyházkerület az akadémiai tanárok fizetését rendezte. Az egyházkerület közgyűlésének határozatát a város közönsége 112/6567—1894. sz. határozatával elfogadván: az évi járadék fokozatosan 6800 koronára emelkedett.

A közönség ezen határozata kormányhatósági megerősítést nyert 74,000—1894. szám alatt.

10,000.— K 2. 1892-ben a 138—7887. sz. közgyűlési határozattal 200,000 forintot szavazott meg a közönség két jogi- és két bölcsészeti tanszék alapjául, egy-egy tanár fizetésének biztosítására 50—50 ezer forintot számítva. A jogakadémia országos ujjszervezése alkalmával 1894-ben, a 183—10,425. sz. határozatban kimondta a közgyűlés, hogy „addig is, míg módjában lesz a tőkét kiadhatni, a két jogi tanszékre 100,000 forint 4 1/2 %-át 1895 július 1. napjától járólagn folyósítja. Majd 18—493/1897. számú határozatával megszavazta a 5 %-ot, vagyis 10,000 koronát.

10,000.— K 3. A két bölcsészeti tanszék javadalma. Folyósítása elrendeltetett a 138—7887/1894. sz. végzés alapján a 135/1906. számú közgyűlési határozattal.

Kormányhatóságilag megerősített 17,847—1895. sz. alatt.

3,207.76 K 4. Tanári fizetés pótlék. Eredete a hitújítás idejében. Fizetett a város több tanári állásra 4—400 cz. forintot. 1752-ben betöltötte a szepesi kamara, míg 1802 szept. 28-ikán. kélt rendelettel a helyhatóság ismét engedélyezte azt. Véglegesen megállapítottát az összeg az 5917—1905. sz. tanári határozattal s ma egy tanszék pótlékát képezi.

5,000.00 K 5. Akadémiai internátusi segély. Megszavazta a közönség 1910-ben a 289—15,442. számú közgyűlési határozattal. A határozat kormányhatósági megerősítést nyert 65,139—1911. sz. a. a költségvetésbe állítottat 1911-ben, de csak 1912-ben kérte az egyházkerület elnöksége először.

756.00 K 6. A tanároknak régebben (1669-től) évi 10, majd 25 ceber bordeputatumn. jart. Ezt a város 1773-ban megváltotta 60—60 cz. forinttal. Az 1512 koronára menő összeg fele itt, fele a II-ik csoportba soroztatott.

12.00 K 7. szalma váltáság fele.
3,424.00 K 8. 107 öl tűzifa (214 öl fele.)
2,176.00 K 9. 68 öl tanári fa ára.
267.50 K 10. A 107 öl fa fuvar fele.
136.00 K 11. A 68 öl fa fuvar ára.
756.00 K 12. Vízfordás, örletés stb. fele. —

Bethlen Gábor és Báthori Gábor erdélyi fejedelmek a főiskolának (coetus) adományozták a szepesi részbirtok (4691 hold föld) dézsmáját. A város magához váltotta a birtokot, a tizedet megváltotta, 1769-ig fizette természetben; tanároknak havonta 2 szekér fát, iskolának hetenként egy szekérral, majd 150 ölet. — Napi 10 ceber víz, heti 30 köböl örlés, szemét, fogat, fuvar stb. 1784-ben ezek 850 cz. forinttal váltattak meg, míg 1853-ban 756 forint lett a készpénz, 24 forint a szalma és a fa természetben.

1,600.00 K 13. A főiskolai nagy könyvtár gyarapítására. Eredetileg 300 forint, majd a 23—896—1898. számú kgyűlési határozattal 1600 koronára emeltetett.

1,600.00 K 14. A nyilvános olvasóterem és könyvtárnak fizetéséhez. Megszavaztatott 207/13,133—1908. sz. a. határozattal és azzal a kötelezettséggel, hogy a nyilvános olvasó terem naponta délelőtti délután nyitva tartassék. Megerősítés végett felterjesztetett.

Az I. csoport végösszege tehát 45,735 korona 26 fillérben állapítatik meg.

II. csoport.

A 124/5261—1912. sz. közgyűlési határozattal jövőre is fizetendő segélyösszeg, az eddigi címek értelmében s rendeltetése szerint szolgálja a tanügyet. Ide soroltatnak:

6,642.30 K 1. Tanári fizetéspótlék. — Eredetileg több gimnáziumi tanár fizetését képezte. A város közönsége 5000 forintot szavazott meg. De az észak-bihari cs. kir. hatóság 1857 aug. 5-én kelt 1127 praes. számú rendeletével leszállította s ma a kitett összegben szolgál tanári fizetésekre.

420.00 K 2. A németnyelv tanításáért kir. rendelet alapján, a helytartó tanács 1802 szeptember 23-án kelt rendeletével 200 p. forintban állapítottat meg.

756.00 K 3. tanári bordeputatum; — fele,

756.00 K 4. őrlés, vízfordás stb. — fele,

12.00 K 5. 120 rész szalma árának fele,

1,264.00 K 6. 39 $\frac{1}{2}$ öl tanári fa ára 32 kval,

98.75 K 7. 39 $\frac{1}{2}$ öl tanári fa szállítása,

3,424.00 K 8. 107 öl fa ára 32 kval,

267.50 K 9. 107 öl fa szállítása.

Ugyanazon alapon, mint az I-ső csoport 7—12. alatti összegek.

480,00 K 10. 15 öl fa ára 32 K-val, megszavaztatott a tápintézetnek 191/8459—1888. sz. határozattal, fuvar nélkül. A főiskola az epreskerti vagy nagyverdei faraktárból maga szállíttatja.

5,640.00 K 12. A német nyelv és irodalom tanszékére. Az egyházközségi közgyűlés ezt a segélyt 1909-ben 13 évre kérte. — Az összeg 7400 koronáig emelkedhetik. Megszavaztatott ez ideiglenes segély a 130/6898—1909. sz. közgyűlési határozattal, mely határozat 134,308—1909. sz. alatt kormányhatósági jóváhagyást nyert. — Ez ideig e tanszékre csak a kitett összeg vétetett igénybe.

A II-ik csoport összege 19,760.55 korona azzal a megjegyzéssel állapítatik meg, hogy abból 5640 koronát csak a tudományegyetem megnyitására fizeti a város.

A két csoport összege 65,495.81 koronában, az egyetem megnyitása után 5640 kor. levonással 59,855.81 koronában lesz a főiskola pénztárába fizetendő.

Megjegyzzi a bizottság, hogy azoknak a kaszálók-nak ügye, melyek tanári járandóságot képeztek, tárgyalás anyagul nem szolgálhattak, miután ezeket 1899-ben 117—8644. sz. közgyűlési határozattal a közönség tulajdonjoggal átengedte a főiskolának.

Megjegyzzi végre a bizottság, hogy a tanítóképző-intézet tanárainak járó 39 és $\frac{1}{2}$ öl tűzifa,

ennek szállítás díja, továbbá az 1910-ben 26—1910. számú közgyűlési határozattal, ingyenes temetésekért megállapított 250 korona évjáradék, szintén nem szolgált tárgyalás anyagául, mivel a tanítóképző, bár kiegészítő része a főiskolának, mégis is önálló intézménynek tekintendő, a temetési segély pedig külön, a képezdei növendékek javára esik s azt a főiskolai háznagy kezelte s kezeli.

Felolvastatván, aláíratott.
(Kmf.)

Még egyszer a gazdasági ismétlőiskoláról.

Írta: Dr. K. Tóth Mihály tanácsnok.

Abból az alkalomból, hogy a városi tanácsban felmerült a két gazdasági ismétlőiskola egyesítésének eszméje, közöltem néhány sort e lapok ez évi első számában, tisztán a száraz adatokra, a tényállásra támaszkodva s kerülve a személyeskedést.

Most, hogy ismét felszólalok, szintén kerülöm a személyeskedést. Csak az adatokra támaszkodom.

Állítottam és állítom ma is, hogy városunk belterületén, az iskolába be nem iratkozott tankötelesek összeírásával megbízott rendőrbiztosok összesen 14 és 19 leány be nem iratkozott tankötelest mutattak ki.

Állítottam, hogy a városunkban működő két főgimnázium, főreál-, kereskedelmi- és polgári-iskolák, a felsőleány-iskola, az iparos-tanoniskola 12—14 éves tanköteleseink nagy részét magába öleli.

Állítottam, hogy a mindennapi iskolából kikerült s a város belterületén lakó tanköteles növendékek nagy számát nyelik el a gyárak és hogy a két ismétlő-iskolába összesen 170 fű s 283 leány iratkozott be.

Es állítottam s ma is állítom, hogy ama beiratkozott növendékek közül naponta alig jár fel több 15—25-nél s hogy ezek szerint a két iskola egyesítése természetszerű s kerülendő a tapasztalatok szerint eddig kiadott nagy költséget, kívánatos, hogy új iskolát ne létesítsen, hanem a meglévő fejlessze, ha kell: új tantermekkel a város.

De ime, Péterffy ur bizonyítani kívánja, hogy városunknak haszna van a második gazdasági iskola felállításából; hangoztatva, hogy a közismereti tantárgyak tanítása alól az állam a várost felmentette s ezzel a házipénztár évi 3200 korona teherrel szabadult.

De felejtji, hogy emiatt koncentrálódott két helyre az addig, gondolom, 16 tanító által végzett tanítás. Emiatt vesztett el a város évi

68 koronával haszonbérrel 20 hold földet, melynek 1360 koronás jövedelmét az 1904. év óta eltelt három gazdálkodási évről hasztalan keresnők még azt a 80%-os hasznót is, amiért az igazgató ur szívesen adna 400—400 korona készpénzt, dacára annak, hogy a 20 holdon való gazdálkodáshoz, mint maga kimutatja, idáig 2020 korona élő és holt felszerelést kapott.

Igaz tehát, hogy a város már eddig három gazdálkodási éven át vesztett ezzel a gazdasági ismétlő-iskolával, évenként 1360 koronát.

Hogy az igazgató ur az iskola népességével is óhajta bizonyítani a két iskola szükségességét, ezen csodálkozom.

Azt mondja, hogy növendékeinek száma oly nagy, hogy párhuzamos osztályokról kell gondoskodni. Ugyan, ugyan! 390 növendékért? Hiszen ez a szám három évi tanfolyamot ölel fel. Egy-egy tanfolyam, — miután nem mindennapos iskoláról van szó, — legfeljebb heti 7 óra hallgatásra van kötelezve s tegyük fel, hogy mind fenn vannak egytől-egyig s osszuk meg őket, hetenként két napi feljárás kötelezettséggel három felé. Egy-egy kontingens 130 s ezt vesszük ismét három felé: egy-egy osztály nem több 43—44-rél.

Hova kell ide párhuzamos I/a, I/b stb. osztály és tanító?

Hargulyozza az igazgató ur, hogy csak az ő gazdasági ismétlő-iskolája „állami”; a másik, az úgynevezett I. számú gazdasági ismétlő-iskola „községi”.

Ugyan kérem, mutassa ki nekem abban az iskolában, hogy a téglán, az élő és holt instrukción és 20 hold földön kívül, mi abban a községi? Tanítóit nem választotta, nem fizeti a község. Ma itt vannak, holnap ott, hova a őket a miniszter, tehát az állam vezényli. — Tanítóit élnek, dolgoznak úgy, mint azt nekik a törvény előírja s minden ténykedésük, még függelmi viszonyuk is az 1907. évi XXVI. t.-c., tehát az állami tanítókra és nem az 1907. évi XXVII. t.-c., tehát a községi tanítókra vonatkozó törvény alapján bírálendő el.

Szinte érthetetlen anomália ennek az iskolának községi erőszakolása. Olyan, mint a kisegítő iskoláé volt. Ez végre megszűnt ilyen fából csinált vaskarika lenni. Ma már „Állami kisegítő iskola” címe is, jellege is. Még kell szünnie ennek az „ajtófélserű”, — se kint, sem bent állapotnak az I. sz. s reméljük, nemsokára egységes „Állami gazdasági iskolá”-nál is.

Attól ne féltse igazgató ur tanítványait, hogy az egységes állami gazdasági iskolába nem fognak járni a távolság miatt. Segítünk rajta. A közismereti és elméleti, tehát a jobb téli

félévre, a város különböző, könnyen megközelíthető pontjain lesz rendelkezésükre tanterem elég; a nyári félév gazdasági gyakorlataihoz pedig, éppen úgy nem lesz messze az „Epreskert” hetenként kétszer a tanköteleseknek, mint nincs és nem volt messze a református felsőbb leányiskola, illetőleg tanítónőképző-intézet növendékeinek s reméljük: a Svetits-intézet növendékeinek sem.

Ganulmányutak.

Irta: Konez Ákos.

Megdönthetetlen igazság az, hogy aki sokat járkel, sokat lát, meg többet hall és ezekből tanul. Belátták ezt azon városok, akik tisztviselőiket évenként felváltva tanulmányra küldik, akiknek tapasztalatait azután itthon a városok érdekében felhasználják és évről-évre javítják azon intézményeket, melyek másutt fejlettebbek, vagy pedig a még náluk nem létező modern intézményeket igyekeznek megvalósítani.

Nálunk, a vidéki városokban, az a baj, hogy ötletszerűen, minden előzetes tanulmány nélkül fogunk az alkotásokhoz, ahelyett, hogy ezen tervezett létesítések előbb ott tanulmányoznánk, ahol már azok üzenben vannak, vagy életképeseknek bizonyultak. Ha így történik, nem csak annak beünnepelt egyes vállalkozók és nem eléggé részletezett dolgok felett sopánkodni és a vállalkozót olyan munkára kényszeríteni, melyet az a saját érdekében és üzleti hasznának nagyobbitására nem elég világosan szövegezett.

Egyszóval „szakemberek”-et kell nevelnünk a közigazgatásban. Erre nem gondolt eléggé sem az állami tövény, sem a városok legtöbb esetben ezek nyomán alkotott szervezeti szabályzata a tisztviselők minősítését illetőleg. Mert ha a törvény és szabályrendeletet bizonyos állásoknál megkívánják a szak tudást és az erőt megszerzendő diplomát, miért nem kívánja meg a diploma által bizonyított szak-képzettséget olyan vezető állásoknál, melyeknek betöltői a város első tisztviselői. Sohasem tudtam megérteni, hogy pl. mondjuk a város kulturális ügyeit vezető tanácsnoknak miért kell jogi képesítést, mikor a köznevelődési igazosztály vezetéséhez a jogtudományoknak vajmi kevés köze van és ha van, akkor majd elmúti ezt a városi tisztifőügyésze, aki jogi kérdésekben utmutatást ad és tanácsol az egész városi Tanácsnak. Az is nehezen érthető meg, hogy miért kell a gazdasági tanácsnoknak jogi diploma, mikor az ő működése a város közigazgatási élete körül forog és teljesen jól intézi az ügyeket, ha gazdasági akadémiái oklevele van, vagyis a saját ressztartjának diploma által igazolt szakképzettségével bír. Szigorúan véve a dolgot, még a pénzügyi osztály előadóitól sem kívánunk jogi képesítést, a fentebb említett okból, mert hiszen a tanács minden fogó:bb jogi kérdést azzal a végzéssel ad ki: „kiadatik javaslattal véget a tisztifőügyésznek”.

Ezeknek előrebocsátása után anélkül, hogy bármely diploma értékét kicsinyelném, a bürokratikus felfogás helyett sokkal helyesebb volna szakembereket

nevelni, illetve gyakorlati és elméleti jártasságukat, képességüket nagyobb tanulmányutakra küldéssel bővíteni és gyarapítani. A közművek és közegészségügyi intézmények vezetője menjen el a külföldi mintavárosokba az e téren tapasztalható haladás tanulmányozására, a kulturánacos töltsön néhány hetet a tanügyi és kulturális berendezések megtekintésére, a gazdasági tanácsnok tanulmányozza főleg az agrikutatást, a katonai és illetégségi ügyosztály vezetője fog találni szintén megszívlelni valót a művelti külföldön, az adóügyi tanácsnok sem fog gazdag és itthon értékelhető tapasztalat nélkül visszatérni, a város pénzügyi és jogi előadója szintén szerzhethet értékes tudnivalókat a külföldön, a rendőrfőkapitány, aki mindent megfigyelő tehetőségének eddig is sok értékes 'anujelét adta, a külföldi rendőrségi intézmények legjavát bizonyára itthon is alkalmazná, a főszámvévo nagy haszonnal tanulmányozhatná a külföldi városok háztartásának vezetését, az itt el nem sorolt főtisztviselők is saját szakmájuk körében becses tapasztalatokat szerzehetnének és ily módon alkotásainknak már első lépésűen gazdag tapasztalatokkal fognának a városunk nagyságát célzó munkákhöz.

Az az összeg, melyet a város vezető emberei ily célra felhasználhatnak, nem volna veszendő érték, hanem növelné a tisztviselők tudását, ambícióját és a város minden oldalú fejlődésének nagy hasznára válnék. Nagyon természetes, hogy ezen tanulmányutak aztán igazi komoly munkák lennének és azokról a törvényhatóság, vagy legalább a városi Tanács elé jelentés volna teendő.

Nem említem még akarva a polgármester, főjegyző, főügyész és főmérnök tanulmányútját, holott ezt kellett volna első sorban megokolnom, mivel a város ezen négy főtisztviselőjétől függ első sorban városunk minden irányban való haladása. Hogy ezen tanulmányutak mennyire hasznosak a gyakorlati átvitelnél a városok emelkedésének történetében, azt láthatjuk Budapesten, Pozsonyban, Marosvásárhelyen, Temesvárott és egyéb nagyobb városokban, ahol a külföldön szerzett tapasztalatok és ott szerzett ismeretek kivitelre találtak a középítkezésben, közegészségügyben és kulturális alkotásokban. Mert az bizonyos, hogy a városokat nemcsak ezek kedvező anyagi helyzete, polgárainak és adófizetőinek áldozatkészsége emeli, hanem hozzájárul ehhez tisztviselőinek utazásokban, tanulmányokban kiszélesedett látóköre, a szép iránt való érzelme és a kulturának azon foka, melyet a külföldön éles megfigyelés útján érünk el.

Bizonyára áldozni kell ezen utakra, amelyeket felváltva tennének meg a vezető tisztviselők. El-melhetne évenként három-négy, de semmiesetre sem 400—500 korona megszavazott összeggel, hanem legalább is 1000—1000 koronával, vagy többel aszerint, amint közelebb, vagy messzebb tanulmányutra menne. Mert hogy ezen tanulmányutakra az amugy is korlátolt fizetésű tisztviselő ráfizessen a magáéból — habár szorakozik is ezen tanulmányutakon — nem kívánható, másrészt azonban állása és a cél, amelyért fárad és utazik, magukkal hozzák azt, hogy annyi költséggel legyen ellátva, amennyi erre szükséges.

Mindezeknél fogva kívánatos volna a legközelebb összeállítandó költségvetés keretébe ezen tanulmányutakra öt-hat ezer koronát felvenni.

A városi vállalkozásokról.

Irta: Nagy Sándor számvevő.

A szováti földek bérbeadásával kapcsolatosan a városi jövedelmek fokozásáról volt szó e lap legutóbbi számában. Ez a kérdés a városok életében mindinkább nagyobb jelentőséget nyer. Ami természetes is, mert a városi feladatok megoldása főformán az anyagi kérdéseken fordul meg. Persze ezek a feladatok teljesen még akkor sem lennének megoldhatók, ha az anyagi eszközök korlátlanul rendelkezésre állának, mert mindig újabb és újabb szükségletek és igények merülnek fel.

A városok jövedelme első sorban saját vagyontól ered. Ez a jövedelem azonban soha sem elegendő, azért más jövedelmi források után is kell nézni. Ez a törekvés vezetett a városi vállalkozásokhoz. A városi hatóság azonban, — melyet a törvény tulajdonképpen első sorban nem is gazdálkodásra szervezett, — a maga eljárásában szigorú formákhoz, szabályokhoz, határidőkhöz stb. van kötve. A vállalkozás sikere ellenben gyorsaságot, a kedvező konjunktúrát kihasználását, szöval mozgási szabadságot kíván. Ezért a város a maga vállalatait elkülönítette és a gazdasági élet törvényei által kívánt üzletszerű alapokra fektette; fentartván azonban a főfelügyeleti és meghatározott esetekben a döntési jogot a hatóságnak. Ez a mód egyesíti magában a hatósági és az üzletszerű kezelést előnyeit és kiküszöböli mindkettőnek hátrányait, mert az üzemvitelében kellő mozgási szabadságot biztosít, ellenben a kockázatos és spekulációs természetű vállalkozásoktól megóv.

Tág tér kínálkozik a városi vállalkozásokra különösen azokon a mezőkön, ahol a polgárság közérdeke és a városnak, mint olyannak, magánérdeke szerencsésen összetalálkoznak. Így a városi polgárságnak közérdeke, hogy a közművek (vizvezeték, csatornázás, köztisztaság, közvilágítás, helyi közlekedés) kezelése városi legyen, mert úgy megbízhatóbb és pontosabb; de a városnak magánérdeke is ez, mert jövedelmező. Ezt az elvet ma már mindenütt elfogadták és lehetőleg gyakorlati alkalmazásba is érték, mert az anyagiakon kívül még szociális jelentősége is van.

Kevésbé kerül még gyakorlati alkalmazásra legalább hazánkban, — a városi takarékpénztárak gondolata. Pedig a vállalatok által hozott jövedelem még mindig nem fedezi a városok közszükségleteit, még mindig újabb és újabb bevételi források után kell látni és így természetesen mindig mind sürűbben ráterelődik a figyelem a városi takarékpénztárakra. Ez a kérdés nálunk még nincs eléggé kipróbálva, még eltérő vélemények is vannak e körül: azonban a szükség, másutt szerzett tanulságok és az elvitathatatlanul kínálkozó nagy előnyök kétségkívül előbb-utóbb megérlelik és megvalósítják ezt a gondolatot is. Itt is szerencsés találkozása látszik a köz- és

magánérdekeknek és különösen a mai idők tanulságai élenken mutatnak rá azokra a nagy előnyökre, melyekkel egy ilyen intézmény a polgárság és a város szempontjából egyaránt bír. A városok összes bank-szerű teendőinek egyszerű és kényelmes ellátása, a saját tőkéknek és a kezelésükre bízott — nem jelenléteken, sőt még remélhetően sokkal jelentékenyebbé váló — idegen tőkéknek kedvezőbb hasznosítása, a város hiteligényeinek biztosabb és olcsóbb kielégítése, általában az összes pénzügyi kérdésekben sokkal nagyobb függetlenség és biztonság: mind olyan hatalmas eszközök, melyek alkalmasak a jövedelmek gyarapítását és ezzel a városi feladatok megoldását nagy lépéssel előrevinni.

Az utcai zaj elleni védekezés.

Irta: Dr. Tatay Zoltán.

A városok fejlődésének természetszerű következménye a forgalom emelkedése s ezzel kapcsolatban az utcai zaj növekedése.

Mig egy vidéki kis város utcai csöndeselek, kihaltak, addig a nagy városok utcáin állandóan nagy forgalom bonyolítottatik le, s azok állandóan eleven, lüktető utcai életnek színhelyei. A fővárosokban ez a nagy utcai forgalom tetőpontját éri el. Gondoljunk akármelyik nyugateurópai metropolis forgalmi göcpontjaira, melyek valósággal mindmégannyi nyüzsgő hangyabolyhoz hasonlítanak, s a száz és százféle jármű a forgalmat mégis bámulusos simasággal és csöndben bonyolítja le.

Ha a közlekedési eszközöknek ezen nagy száma és sok fajtája szabadon zakatolna, pöfögne, csepetne és túlkölné, oly khaotikus hangzavarrá állana elő, melyet emberi fül csak nehezen tudna elviselni. Ennélfogva a nagy városok hatóságainak gondoskodni kell az utcai zaj elleni védekezésről.

Általában véve a nagyvárosi utcai élet kulturált-ságának csatlakozatlan jelensége a forgalom sima lebonyolítása és az utcai élet zajtalansága. Mig a keleti városok hangos utcai életükről híresek s hazánk és Olaszország városainak utcai élete is meglehetősen lármás, addig a többi nyugateurópai művelt államok városait az utcai élet nyugodtsága és a néha szédítő forgalom higgadt lebonyolítása jellemzi. A mi fővárosunk forgalom tekintetében még messze elmarad a nyugateurópai metropolisok mögött és mégis igen zajos város, s a fővárosi hatóság csak utjabban lépett a cselekvés terére az utcai zaj elleni küzdelemben.

Debreczen város, jóllehet népesség tekintetében negyedik városa az országnak, forgalmát illetőleg bármelyik magyar vidéki várossal vetekedik, s e rohamosan fejlődő forgalommal karöltve jár az utcai zaj növekedése, mely maholnap kívánatossá teszi a hatóság beavatkozását.

Helyi vasutunknak villamos üzeművé történt átalakítása óta villamosaink harsány csengői reszketetik meg a levegőt és dobhártyáink fofoagnak veszélyben, midőn mellettünk száguld el egy csehgőlt sárga szörnyeteg. Hosszu tehervonatuk vigan zakatolnak végig utcáinkon, okádván a fehér füstöt, kellemes reminiscenciákat keltvén a nemrég kimúlt „kis gözös” iránt. A teherszállók és szekerek éktelenül zörögnek a rossz kövezeten. Nem mondom, vannak ennél fontosabb dolgok is, de az idegeink ellen támadó utcai

zajnak van annyi jelentősége, hogy az ellene irányuló harc megkísérlését a hatóság szükségesnek tartsa.

Mindenekelőtt a helyvasút-társaság hívségek fel a fűlsértő, riasztó csengők használatának mellőzésére és utasításának a kocszivezők, hogy csak szükség esetén csengessenek, s ne harsogják tele utcáinkat riasztó harsány hangu csengettyűjökkel.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a folytonos csengetés alkalmas a villamos elgázolások megakadályozására, mert a járókelők annyira hosszászoknak az oktaian lármához, hogy a közeledő villamos vasut csemegetése már nem is teszi őket figyelmesekké.

Szomorú példa erre fővárosunk, hol — jóllehet szintén hangosak az utcák a villamos csengők harsány zajától, mégis napirenden vannak a villamos elgázolások. Mig külföldi városokban, hol tempa hangu figyelmeztető csengőket használnak, az elgázolások sokkal ritkábbak. Ennélfogva a lármás, fölsiketítő csengetés a villamos elgázolások megakadályozására nem bizonyul alkalmas eszköznek.

Másik teendő volna a tehervonat közlekedés mérséklése, a teherközlekedésnek éjjeli lebonyolítása. Villamos helyvasut közlekedésünk dacára vigan zakatolnak és dűbörögnek utcáinkon a hosszú tehervonatok, megrengtetvén a házszorokat.

A többi járművek zörgése remélhetőleg a zajtalanabb burkolatok befektetése által fog megszűnni, vagy legalább is mérsékeltetni.

Ezek nagyjából azon teendők, melyek az utcai zaj mérséklésére hivatják, s melyek által elérhetjük azt, hogy munkában elfáradt idegrendszerünk ne támadtassék meg folyton a járművek khaotikus lármájától.

Nagyobb forgalmat, — de azért nagyobb csöndet kívánunk!

A hamisított tejtermékek.

Irta: Konez Ákos.

Budapestet kivéve, talán az ország egy nagyobb városában sem árulnak annyi vízzel szentelt, lefőlőzött és minden tekintetben silány tejet, mint városunkban. Nemesak a helyi tejtermelők adják drága pénzén a tejnok nevezett kékczzsinű folyadékot, hanem az eddig jámbor vidék is eltanult, miképpen lehet öt liter tejből a vevők részére hatot csinálni.

Hogy pedig van jó tej Debreczenben és a vidéken, kitűnik abból, hogy ha valaki alkura lép valamelyik tejherdővel, az első napokban, vagy mondjuk első hónapban, a tejtélvezethető. Ugyancsak élvezhető a következő hónap első napjaiban, midőn a tej árát felveszi a tulajdonos, ellenben a következő napokban már rosszabbodik a tej a hónap végéig. A tehentartó gazdának aztán mindig van panasz esetén viszontpanasz, hogy tudnillik ő jó tejet önt a kannákba és az úvegekbe, hanem a megbizhatatlan szállítók és cseledek azután keverik fel vízzel a tejet, holott egy kis ajándék, vagy borraival révén megtudhatjuk, hogy bizony a tehentartó gazdák egyike-másika a „nyegyzetel” űzi és a tejmennyiséget kut-vízzel igyekszik szaporítani.

Már pedig a tej a mindennapi táplálkozás egyik főtegyezője és nagy lelkiismeretlenség ezen főtegyezői tényezőt meghamisítani. Innen és ebből erednek a gyermekeknel a strűm elforduló bűhurut betegségek és éppen azért a tej ellenőrzése a hatóság elsőrendű kötelessége.

Dicsérettel kell felemlitenünk piacaink gondos orvosrendőri vizsgálatát, mely rendszeresen folyik. *Rostás István* főkapitánynak elismerésre méltó gondossága, a tisztiorvosoknak fáradhatatlan ellenőrzése már is azt eredményezte, hogy a piaci tejtermékek minőségében javulás mutatkozik: Ámde mivel nem vehetnek mindenkor ellenőrzés és hatósági vizsgálat alá a különböző tejtermélektől a magánházakhoz hordott tejet, nem csalódunk, ha azt hisszük, hiszen saját otthonunkban tapasztaljuk, hogy sok vegyi folyamatokon átment tej kerül asztalunkra a millimárik furfangja révén.

A közlemezési bizottság a napokban foglalkozott a tejtermelés kérdésével. Sós István, Frigyes főherceg tejjgazdaságának intézője ugyanis ajánlatot tett egy Debreczenben felállítandó tejértékesítő szövetkezet tárgyában. Az ajánlatot a közlemezési bizottság véleményezés és tanulmányozás végett kiadta egy kisebb bizottságnak, melynek tagjai *Rostás István* főkapitány, *dr. Tüdös Kálmán* tisztifőorvos és *Borsos József* h. főmérnök. Ismerve ezen bizottság tagjainak szociális gondolkodását és a közjóra törekvő buzgalmét, hisszük, hogy megnyugtató és minden tekintetben kedvező vélemény fognak adni a tejtermékek megjavítására nézve.

Az élelmiszerek meghamisítóit a törvény idevonatkozó szakaszai szigorúan büntetik. Nagyon helyes volna a rendszeres hamisítokról szóló ítéletet a helyi lapokban közzé tenni, mint azt Budapesten teszik, mert így a közönség óvakodnék az emberi szervezetet rontó és egészséget haszonlesésből származó hamisított termékeket drága pénzen megvenni. Nehány — különösen visszacsé idején — szigorú büntetés és az illető lelkiismeretlen termelők pellengérré állítása javulást eszközölne e téren és sok betegségtől mentené meg a fogyasztókat.

Debreczen szabad királyi város polgármesterétől.

427—1913. eln. sz.

A kir. belügyminiszteri 136.000—1912. sz. a. kelt rendelet alapján közhírre teszem, hogy a Debreczenben megjelenő „Debreczeni Ujság” című politikai napilapnak 1913. évi április hó 12-ig és a Budapesten megjelenő „Pesti Hírlap” című politikai napilapnak Debreczen sz. kir. város területén 1913. évi április hó 25-ig való előírásához engedélyt adtam.

Debreczen, 1913 évi február hó 4-én.

Kovács József,
polgármester.

DEBRECZEN MŰLTJÁBÓL.

Legrégibb határjárások és helynevek a debreczeni pusztákon.

Irta: **Zoltai Lajos** muzeumbőr.

(Folytatás)

II.

Óhat, Arkustelek és Derzsegyháza.

Közönségesen ismert tény ma már, hogy Debreczen város legtovábbi pusztája, *Óhat*, melyet a vasuti menetrendek következetesen, de helytelenül *Óhat*-nak irnak, az Árpádházbeli királyok idejében monostoros hely volt. Először a várad Regestrum szól az *ohati apát*-ról, a zámi apáttal együtt bizonyos tolvajok által megkárosított felperesekül említvén, 1220-ban.¹ Majd IV. Béla királynak az egri püspökkel 1248-ban kötött cseszerződésében találkozunk megint az *ohati apáttal*.²

Azt nem tudjuk melyik szerzetesrend és mikor települt meg ezekben a hortobágy-vidéki monostorokban. Azt sem: ki vagy melyik család volt az alapítójuk. Elég okunk van idegenkedni attól a feltevéstől, hogy az *Ohati* család alapította volna ez apátságot.³ Oklevelek csak annyit gyagtak emlékeztetben róluk, hogy az *ohati monostor* a Boldogság Szűz⁴, a zámi pedig a Szent-Kereszt tiszteletére épült.⁵

A kolostoron kívül a vallásos buzgóság gyakorlására, ajtatokodásra másik hajlékuk is volt az *ohati*aknak: a Szent-György vértanúról nevezett plebániái egyház, melyet nemcsak némely oklevél említi egyszerre a monostorral,⁶ hanem az ugyanazon időbeli pápai tizedjegyzék két utolsó évi számadása is előhozza „*Huhach*” és „*Huhach*” elferdített néven.⁷

Muzeumunknak *Telekháza* nevű majorban végzett ásatai egy nagyobb terjedelmű románkori templom nyomait s ennek félkörves záródása szentélye felibe később épült csucsives izlésű kápolna alapfalait fedték fel.⁸ Főlelet nélkül maradt kérdés, hogy a régibb templom a monostorhoz tartozott-e, vagy pedig Szent-György vértanu egyháza volt-e?

De az ásátásnak ez a negatív eredménye azt a nézetet sem erősítheti meg, amely az *ohati monostort* a csegei szomszédos Nagymajor területére helyezi, az ottani ódon kastélyt az *ohati* árpádkori monostorral azonosítja, a régi magtárról könnyen elhiszi, hogy az meg az apátság temploma volt s ráadásul a csegei határ csaknem egész déli részére a nem rég meg Vay birtokra, egészen a Holt-Tiszáig s a Görbe-földig reafogja, hogy valamikor ez az őt-ezerholdnyi terület is *Óhat*hoz tartozott.⁹

¹ Karácsonyi—Borovszky: Az időrendbe szedett Várad Regestrum, 251.

² Fejér: Codex Dipl. IV/2 18.

³ Századok 1905: 657.

⁴ Károlyi Okt. I. 83.

⁵ Balássy F.: Zámi és *ohati* apátságok 1881.

⁶ Károlyi Okt. I. 83. l. 139. és Szabolcs vm. Okt. 1. sz. okt.

⁷ Monum. Vaticana Hung. III. 343 és III. 359.

⁸ Muz. és Könyvt. Értesítő 1907. 180. l.

⁹ Végh K. Máttyás: Hortobágyi apátságuk és Századok 1905: Az *ohati* apátság 631—659.

E felfogással én máre zelőtt is majd tíz évvel perbe szálltam, azt vitatva, hogy Ohat birtok határai hajdan is azok voltak, mint ma s így a monostor is valahol a mostani Telekháza major területén fekkadt.¹⁰ Azóta új bizonyítékok se pro, se contra nem kerültek elő; idevonatkozólag oklevél publicatiók is a Vay-család, se Debreczen város magánlevéltárából nem történtek; már pedig innen várhatunk a kérdés megoldásához döntő érveket. Ha most mégis megint foglalkozom vele, azt azért teszem, mert az ismert legrégibb ohati határjárásoknak, amelyeket ismertetni kívánok, fontos szerep jutott az ohati-apátság hol-léte felett keletkezett vitában.

Helyén való, hogy Ohat legrégibb birtokosairól is szóljunk. Legelső a birtoknak nevet adó kun vitéz. Ohat (Vhod), akit Béla király névtelen jegyzője — szokása szerint — szintén a honfoglalásban szerepeltet, mint anyai más korabeli honfittársát.¹¹ Ha hinni lehetne a hielgő Anonymus-nak, — akkor a derek kun Ohat magától Árpádtól kapta ezt a honfoglaló karddal szerzett Tiszamellelti szép darab földet, Szabolcs és Tass vezérek diadalmas alföldi hadi útja befejezése után. Csakhogy a dolog másként áll. A Névtelen Ohat vitéze, aki semmiesetre sem azonosítható a rokonhangzásu, de ugy kézai, mint a Képes Krónika szerint német eredetű Hahóttokkal,¹² igen nagy valószínűséggel ugyanaz az Ohat, akiről V. István király egyik oklevele szól. Ha nem az, akkor a Névtelen Ohatja édesapja volt emennek és hielhetőleg alapítója a róla nevezett monostornak.

Ugyanis különböző oklevelek világitásánál mi így látjuk az összefüggést:

V. István király idejében magtalanul meghal Ohat fia János (Johannes filius Vhod de Peerch). Javai tehát a koronára szállottak. Ezek közül a Pércs faluban (a mai Mikepércsben) lévő földet a király az örökös nélkül elhunyt Ohatfi János szomszédjának Szemerefi Csepánnak adományozta 1270-ben.¹³ IV. László király Csepán fiát, Dénest Szaláncz vára ostrománál tanusított hős viselkedésért — egy kódobástól a király szemeláttára sebesült meg — 1282-ben megerősítette Pércs birtokában,¹⁴ ahonnan Dénes és utódai — Földesen és másutt ma is élő kiterjedt család — ezennel Pércsi-nek nevezetnek.

Igen nagy valószínűség szól amellett, hogy a magvászakadt Ohatfi János örökös nélkül maradt jószágai közé tartozott Ohat is, amelyet a király bizonyosan épügy eladományozott valamelyik kedvelt hívenek, mint ahogy odaadta Percsel Csepán urnak. Az idevonatkozó oklevelet nem ismerjük; de későbbiekből kitűnik, hogy az új adományos Mihály nevű nemes volt, akinek Arnold nevű fia Pércsi Csepán egyik leányát vette feleségül s e házasság révén az Ohatiak később beültek a Pércsiek, emezek pedig — amint majd látni fogjuk — az ohatiak birtokaiba.

Mihály ur azonban nem bírhatta háboríthatatlanul a királyi adományt; erőszakosan kizavarta őt belőle a nála sokkal hatalmasabb Rátót nemzetségbeli István nádor fia, Domokos tárnokmester s az-

után-Ohatmonostorát a vele szomszédos Hodos, Árkusd és Sziles (Syles) birtokokkal együtt királyi jóváhagyás mellett 1299-ben elcserele a Sártivan-Vecse nemzetségbeli Istvánnak és rokonainak Poroszló nevű szintén monostoros birtokáért.¹⁵

Csak husz év múlva sikerült Mihályfia Arnoldnak visszaszerzeni a bitorló oligarchától elidegenített apai örökségét. Az ő és Pércsi Csepánfia Mike kérésére Károly király 1318-ban Váradon kelt levelel kiváltkeltlen Kőrösszegvára vivásánál verők hullásával szerzett érdemeik jutalmául visszaadta Ohat (Vhod) földet, amely, amint ez adománylevélből kilávilágik, István király privilegiuma alapján Arnoldot örökség szerint is megilleti s amelynek felet Arnold a király színe előtt átengedte vérszerint való rokonának Csepánfia Mike mesternek.¹⁶ 1324-ben I. Károly ez adománylevelet Mike fiai Zajos (Zayus) és Pirincs (Prynch), meg Mihály fia Arnold kérésére privilegialis alakban is kiállította.¹⁷ Így lettek birtokosok a Pércsiek Ohaton is. Minthogy pedig Pércy Mike négy leánytestvére a quartatitumot Pércs faluban kapta ki, — akik Mihály, Márton, Ireneus és Elias nevű nemesekhez mentek nőül, az ősi pércsi birtok ugyancsak szétdarabolódott. Talán ez volt oka a váradi káptalan előtt 1335-ben kötött következő csereegyezségnek:

Pércsi Mike fiai: Pirincs, Zajos (vagy Zanyo) és Dénes Ohaton lévő részőket a Szent Szűz monostora s az ugyanott épült Szent György vértanu egyháza kegyuri jogával együtt cserében átengedik a Pércsi Márton fiának Miklósnak Pércs falu negyedrészeit és Kőteles falu feleért.¹⁸ Elbeszéli ezen oklevél azt is, hogy Mikemester, a Csepánfia, Pércs falu negyedrészt az ország törvényei szerint leányneveinek adta volt ki ősi birtokából nőtestvéreinek, illetőleg ezek gyermekeinek, t. i. Márton fiának Miklósnak, Mihály fiának Arnoldnak, Ireneus fiának Kőneslinnak és Miklósnak, végül Ilyes fiának Csepánnak. Kőteles falu felerészét pedig más levél értelmében a Mike fiai pénzen adták volt el Mártonfi Miklósnak.

A következő évben Márton fia, Miklós, akit most már következetesen Ohati névvel neveznek az oklevelek és Mihályfia Arnold, aki az 1318. évi kir. adomány alapján felét bírta Ohatnak, panaszt tettek a király előtt, hogy a Csege nevű királyi birtok szomszédságában fekvő Ohat birtokuknak megbízható határszélei nincsenek. Kérésükre tehát megparancsolta a király az egri káptalannak, hogy a törvényes formák mellett járassa meg Ohat határait. 1336 no. 19-én ment végbe a nevezetes határjárás, melynél jelen voltak a káptalan részéről István pap; a király embere: Szöllősi Tamás; Lőkös, a király csegei tisztje; Mihály csegei bíró s a többi szomszédbirtokosok.¹⁹

A határjárás leírását a következő számban folytatjuk.

¹⁰ Századok. 1904: A hortobágyi apátságok 537 és köv. II.

¹¹ Szabó K.: Honfogl. kutfői. Béla Király névtelenje.

¹² V. Ö. Karácsonyi J.: Magyar nemzetségek II. 116.

¹³ Wenzel: Árpádkői ur Okmt. III. 274.

¹⁴ Wenzel u. o. IV. 289.

¹⁵ Wenzel id. m. V. 202.

¹⁶ Károlyi Oklt. I. 47.

¹⁷ U. o. I. 57.

¹⁸ Károlyi Okl. I. 83. Ugyanazon oklevél meg van Szabolcsvármegye levéltárában is I. sz. a. 56t tudtommal Debreczen város magán levéltárában is.

¹⁹ Károlyi Okl. I. 122.

Névjegyzéke

Debreczen sz. kir. város legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak az 1913. évre.

1. Kardos László kereskedő, Kossuth-u. 9. 11,106 korona 06 f, kereskedelmi és iparkamarai beltag.
2. Gyarmathy István földbirtokos, Rákóczi-u. 11. 10,202 K 39 f.
3. Kaszanyitzky Andor kereskedő, Piac-u. 57. 8131 K 72 f, kereskedelmi és iparkamarai beltag.
4. Hutflész Kázmér házbirtokos, Piac-u. 77. 7642 K 56 f.
5. Németh András vendéglős, Piac-u. 15. 7487 K 56 fillér.
6. Forrai Ernő földbirtokos, Kossuth-u. 23. 7456 K 39 f.
7. Rickl Géza földbirtokos, Piac-u. 39. 7195 K 34 fillér.
8. Szilcz Ferenc gyógyszerész, Varga-u. 15. 6707 K 56 f, gyógyszerészi oklevél.
9. Fürst Odön kereskedő, Piac-u. 45. 5567 K 38 fillér.
10. Kontsek Géza kereskedő, Kossuth-u. 45. 6513 K 14 f, kamarai beltag.
11. Vecsey Zoltán földbirtokos, Piac-u. 7. 6122 K 07 fillér.
12. Áron Miksa kereskedő, Szt.-Anna-u. 24. 6048 K 30 f.
13. dr. Újfalussy József orvos, Piac-u. 44. 5995 K 86 f, orvosi oklevél.
14. Horváth János kereskedő, Csapó-u. 51. 5608 K 87 f.
15. Pavlovics Károly műépítész, 5553 K 74 f, műegyetemi oklevél.
16. Szántó Győző gyáros, Hatvan-u. 11. 5487 K 94 f, kamarai beltag.
17. Szikszay Lajos építész, Péterfia-u. 5402 K 56 f, építési oklevél.
18. Ungvári József birtokos, Péterfia-u. 29. 5350 K 98 f.
19. Kovács József polgármester, Hatvan-u. 19. 5348 K 70 f, ügyvédi oklevél.
20. Áron Jenő kereskedő, Széchenyi-utca 22. 5184 K 50 f.
21. dr. Löfkovics Márton bankigazgató, Piac-u. 58. 5166 K 16 f, ügyvédi oklevél
22. Zádor Lajos bankigazgató, Kossuth-u. 1. 5130 K — f, kereskedelmi és iparkamarai beltag.
23. May Andor gőzmalom igazgató, Istvánmalom, 4817 K 30 f.
24. dr. Kenézy Gyula orvos, Bábaképezde, 4769 K 54 f, orvosi oklevél.
25. Aufricht Vilmos malomtulajdonos, Vénkert 60. 4601 K 84 f.
26. Lusztig Károly kereskedő, Deák F.-u. 9. 4484 K 44 f.
27. id. Weichinger Károly birtokos, P ac-u. 53. 4295 K 48 f.
28. Gara Alajos bérlő Deák F.-u. 10. 3978 K 05 f.
29. Rosenfeld Salamon birtokos, Misklós-u. 4. 3978 K 05 f.
30. Csanak József kereskedő, Piac-u. 51. 3946 K 91 fillér.
31. Kovács Gyula kereskedő, József k. hg.-u. 11. 3905 K 80 f.
32. Debreczeni Lajos kereskedő, Verbőczy-u. 8. 3766 94 f, kereskedelmi és iparkamarai beltag.
33. ifj. Jóna János birtokos, Kossuth-u. 54. 3766 K 66 f, gazdasági oklevél.
34. dr. Bruckner Ernő orvos, Csapó-utca 26. 3725 K 18 f, orvosi oklevél.
35. Aczell Géza főmérnök, Degenfeld-tér 7. 3652 K 92 f, mérnöki oklevél.
36. Szentkirályi Tivadar kereskedő, Kossuth-u. 34. 3621 K 46 f.
37. Kmlóssy Imre ügyvéd, Szent Anna-u. 5. 3511 K 02 f, ügyvédi oklevél.
38. dr. Fráter Imre orvos, Piac-utca 70. 3483 K 76 f, orvosi oklevél.
39. dr. Szántó Sámuel bankigazgató, Kossuth-utca 8. 3405 K 80 f, tanári oklevél.
40. Benkő János birtokos, Csapó-u. 19. 3405 K 58 fillér.
41. Muraközy László gyógyszerész, Piac-u. 3. 3366 K 90 f.
42. Lestvyan Adorján kir. közjegyző, Szt. Anna-utca 7. 3235 K 24 f, ügyvédi oklevél.
43. Ungár Jenő bankigazgató, Piac-u. 61. 3231 K 22 fillér.
44. Szabó József ny. vinc. kép. ig., Péterfia-u. 81. 3089 K 16 f, gazdasági oklevél.
45. dr. Sz. Szabó László bankigazgató, Kossuth-utca 29. 3069 K 04 f, ügyvédi oklevél.
46. Harangi Sándor birtokos, Hatvan-u. 42. 3063 K 46 f.
47. Rickl Antal földbirtokos, Kossuth-u. 16. 3005 K 91 f.
48. Gál Ferenc birtokos, Piac-u. 79. 2930 K 88 fillér.
49. ifj. Weichinger Károly kávé, Piac-u. 53. 2330 K 74 f.
50. dr. Nagy Lajos ügyvéd, Darabos-u. 1. 2919 K 94 f, ügyvédi oklevél.
51. Kis Ignác bádogos, Piac-u. 32. 2917 K 20 f.
52. dr. Márton Kálmán ügyvéd, Piac-u. 44. 2854 K 16 f, ügyvédi oklevél.
53. Mandel Zsigmond bank biz., Piac-u. 19. 2804 K 44 f.
54. Kenyeres Károly birtokos, Széchenyi-u. 53. 2728 K 65 f.
55. Debreczeni Jenő gázgyári igazgató, Gázgyár 2706 K 70 f, mérnöki oklevél.
56. dr. Gajzágó Béla táblai tanácselnök, Péterfia-utca 25. 2699 K 34 f, ügyvédi oklevél.
57. dr. Magyar Simon ügyvéd, Batthyány-u. 17. 2683 K 18 f, ügyvédi oklevél.
58. Möricz Ferenc hentes, Kossuth-u. 60. 2674 K 35 fillér.
59. dr. Kemény Mór ügyvéd, Piac-u. 7. 2565 K 86 f, ügyvédi oklevél.
60. Szentesi János birtokos, Szent Anna-u. 56. 2560 K 20.
61. Fisch Lajos bankigazgató, Piac-utca 68. 2515 K 96 f.
62. ifj. Kertész István birtokos, Bethlen-u. 49. 2508 K 58 f.
63. Nagy Jakab sertéskereskedő, József kir. hg.-u. 31. 2495 K 96 f.
64. dr. Tüdös János orsz.-gyül. képviselő, Péterfia-u. 31. 2477 K. 48 f, ügyvédi oklevél.
65. Polgári József birtokos, Csapó-u. 80. 2464 K 02 fillér.
66. Kovács Aladár vendéglős, Piac-u. 29. 2455 K 68 f.
67. ifj. Bózzay Pál birtokos, Darabos-u. 49. 2435 K 88 f, gazdasági oklevél.
68. Polgári Bálint földbirtokos, Nap-u. 6. 2433 K 27 fillér.

69. dr. Széll Kálmán orvos, József kir. hg.-u. 35. 2427 K 20 f, orvosi oklevél.
 70. dr. Csikos Sándor orvos, Péterfia-u. 22. 2420 K 88 f, orvosi oklevél.
 71. Löffkovits Arthur kereskedő, Deák F.-u. 6. 2381 K 66 f, kereskedelmi és iparkamarai beltag.
 72. Sesztina Jenő kereskedő, Piac-u. 23. 2358 K 58 fillér.
 73. Szávay Gyula iparkamarai titkár, Piac-u. 69. 2342 K 70 f, lapszerkesztő.
 74. Sümeghy Béla birtokos, Csapó-u. 11. 2334 K 29 fillér.
 75. Kertész Imre birtokos, Bethlen-u. 51. 2325 K 15 fillér.
 76. Bilkei Kövesdi Imre birtokos, Szent Anna-utca 57. 2277 K 36 f.
 77. Deák István birtokos, Csapó-u. 30. 2271 K 42 fillér.
 78. Porubszky Jenő kir. táblaelnök, Széchenyi-utca 9. 2270 K — f, bírói oklevél.
 79. dr. Szabó Mihály ipáros, Hunyadi-u. 23. 2251 K 50 f, tudori oklevél.
 80. Eklí József birtokos Péterfia-u. 70. 2219 K 39 fillér.
 81. Komlóssy Dezső ny. törvényszéki bíró, Bethlen-u. 4. 2207 K 78 f, ügyvédi oklevél.
 82. dr. Hegedűs Jenő ügyvéd, Arany J.-u. 6. 2197 K 60 f, ügyvédi oklevél.
 83. dr. Sz. Nagy Kálmán orvos, Hatvan-u. 15. 2184 K 98 f, orvosi oklevél.
 84. dr. Kocsár Gábor ügyvéd, Szent Anna-u. 8. 2170 K 98 f, ügyvédi oklevél.
 85. dr. Magoss György tiszti-főügyész, Rákóczi-utca 25. 2167 K 22 f, ügyvédi oklevél.
 86. Tóth István építész, Péterfia-u. 16. 2155 K 93 fillér.
 87. Ujlaki Henrik máv. főmérnök, Piacz-u. 72. 2152 K 64 f, mérnöki oklevél.
 88. Szilágyi Imre ügyvéd, Piacz-u. 10. 2078 K 90 f, ügyvédi oklevél.
 89. dr. Kölcsény Sándor ügyvéd, Dégenfeld-tér. 2062 K 50 f, ügyvédi oklevél.
 90. Szalay József ny. kuriai bíró, 2053 K 10 f.
 91. Balogh István birtokos, Miklós-u. 45. 2048 K 81 fillér.
 92. Fleischmann Mór kereskedő, Péterfia-u. 42. 2047 K 74 f, kamarai beltag.
 93. dr. Kemény Viktor ügyvéd, Péterfia-u. 2045 K 20 f, ügyvédi oklevél.

Póttagok :

1. Kondor Zsigmond törv. bíró, Kossuth-u. 29. 2037 K 28 f, bírói oklevél.
 2. Jóna János birtokos, Kossuth-u. 63. 2026 K 55 fillér.
 3. dr. Berger Andor ügyvéd, Széchenyi-u. 1999 K 92 fillér, ügyvédi oklevél.
 4. Szép József birtokos, Bethlen-u. 14. 1996 K 25 fillér.
 5. dr. Leitner Adolf orvos, Széchenyi-u. 11. 1995 K 40 f, orvosi oklevél.
 6. Félégyházy János kereskedő, Piac-u. 63. 1988 K 04 f.
 7. Riesz Henrik kocsigyáros, Hatvan-u. 58. 1984 K 54 f, kereskedelmi és iparkamarai beltag.
 8. dr. Ujlaki Hugó ügyvéd, Deák Ferenc-u. 9. 1961 K 84 f, ügyvédi oklevél.
 9. Mandel Lipót kereskedő, Piacz-u. 40. 1959 K 20 fillér.

10. Molnár István birtokos, Kar-u. 20. 1849 K 59 fillér.
 11. dr. Varga Emil orvos, Széchenyi-u. 1845 K 97 f, orvosi oklevél.
 12. dr. Láng Sándor orvos, Kossuth-u. 1793 K 30 f, orvosi oklevél.
 13. Vadon Sándor ügyvéd, Deák F.-u. 1793 K 04 f, ügyvédi oklevél.
 14. id. Zöld János birtokos, Mester-u. 26. 1792 K 03 fillér.
 15. Balogh István birtokos, Attila-u. 7. 1758 K 67 fillér.
 16. dr. Olchváry László ügyvéd, Batthyány-u. 11. 1749 K 56 f, ügyvédi oklevél.
 17. Horváth Tamás birtokos, Miklós-u. 37. 1707 K 31 f.
 18. Emerich Arnold kereskedő, Hatvan-u. 61. 1699 K 58 f.
 19. Berzöfi Vincze bank hivatalnok, Csapó-u. 18. 1688 K 34 f.
 20. Molnár Albert birtokos, Hajó-u. 2. 1681 K 83 fillér.

HIRROVAG.

— **Gondnoksági ülés.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskolák gondnoksága f. hónap 3-ikán ülést tartott, amelyen az iskolák folyó ügyeit intézte el; tudomásul véve, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter ur az I. sz. gazdasági ismétlő iskolának a nyáron megnytandó háztartási tanfolyam költségeire 777 koronát utalványozott ki.

— **Tb. ügyészi kinevezés.** *Domahidy Elemér* főispán a törvényhatósági bizottság legutóbb tartott közgyűlésében, törvényben gyökerező joggal fogva, *Tarján Leó* dr. debreczeni ügyvédet tb. városi alügyésszé nevezte ki.

— **Kinevezés.** *Kovács József* polgármester a szervezeti szabályzatban foglalt joga alapján *Páll Péter* irnokot végrehajtóvá nevezte ki. A kinevezett mintegy husz éve van a város szolgálatában és lelkiismeretes munkájával rászolgált az előmenetelre.

— **Nyugdíjazás.** A közgyűlés *Nagy István* katonai szállásbiztos betegsége miatt nyugdíjazta. Nevezett ezen határozatot megfelelőbezte a Belügyminiszterhez, honnan az ügyiratok azzal érkeztek vissza, hogy a Belügyminiszter ur a felelősség elutasításával a közgyűlési határozatot jóváhagyta.

— **Adófizetés iránti hirdetmény.** Alulírott városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, akik a városi adófőkönyvben előírt és az 1909. évi XL. t.-c. 26. §-a értelmében esedékes adó tartozásukat e hó 15-éig be nem fizették, hogy ezt járulékaival együtt, a jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 24-éig az alulírott városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék be, mert ellen-

kező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonban meg fog indítani. Debreczen, 1913. év febr. hó 15. napján. Debreczen sz. kir. város adóhivatala.

Szerkesztői üzenetek.

R. Cs. V. Ipolyság. A törvényhatósági joggal felruházott városok és vármegyék fő- és alveváltárosainak az ősszel Budapesten tartott értekezletén abban állapodtunk meg, hogy a szerkesztésben megjelenő „A Város” c. lap rendes mellékleteként fog jönni a „Leváltárosok Lapja”. Időközben azonban arra, hogy „A Város” kiadóhivatala bizonytalanra nem vállalhatta a melléklet kiadását, másrészt egyéb itt fel nem sorolható okokból ez a terv meghiúsult és magam is félre állottam a meddőnek látszó mozgalomtól. Ha jól tudom a „Leváltárosok Lapja”-nak ügye *Miskolc*y Simon János, Nógrád vármegye főleváltárosánál van, hogy azonban megjelent-e annak első száma, nem tudom, mert hozzám nem érkezett. Magam is várom az első számot és veled együtt előfizetek arra, annál is inkább, mivel te az előfizetést nem „A város”-ra, hanem a „Leváltárosok Lapja”-ra küldted. Fordulj *Miskolc*y Simon János főleváltárhoz, aki bizonyára szívesen tájékoztat a „Leváltárosok Lapja”-nak miben állásáról. Te a Város-t mint bejegyzett; munkatárs ingyen kapod és intézkedtem, hogy a hiányzó számokat megkaphassad. A városi nyomdához intézett leveledet átadtam annak idején az ügyvezetőségnek,

ahonnan azt a választ kaptam, hogy az általam említett lapnak már második száma sem jelent meg. Ezt annak idején veled egy levelező-lapon is tudattam.

I. Z. Helyben. Az ígért kéziratot február 25-ikére kérem: A másikat magánlevélben írom meg.

Sz. I. Helyben. A polgármesteri hivatalban becsereilheto, méltóztassék oda fordulni.

B. Gy. Helyben. A harmadik kötet talán ez év tavaszán megjelenik.

1649—2037/1913.

Árverési hirdetés.

A Debreczen szab. kir. város tulajdonát képező Vajda-laposi és hozzácsatolt 905 hold területű földnek 1914. év október hó 1-től 1920. évi szeptember hó 30-ig terjedő hat évre nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe adása rendelkezéven el, ezen árverésre határidőül 1913. év március hó 7-ik napjának délelőtt 10 órája a városházának nagytanács termében kitzetik, miről az árverelni kívánók azzal értesítettek, hogy az árverési feltételek előzetesen a város számvevőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

/ Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának 1913. évi február hó 6-án tartott üléséhol.

A városi tanács.

A „Debreczeni Kölesönös-Segélyző-Egylet” mint Szövetkezet XXIX. évi Rendes Közgyűlését

1913. évi február hó 23-án délelőtt 10 órakor
a Kereskedő-Társulat dísztermében tartja meg.

Tárgysorozat :

1. Igazgatósági jelentés a mult üzletés eredményéről.
2. Az évi záró-számadások és a felszámoló XXIV—1907-ik évtársulat vagyonmérlegének beterjesztése.
3. A felszámoló- és felügyelő-bizottság jelentése kapcsán az igazgatóság, felszámoló- és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása, a haszonfelosztás és az igazgatóság jelentésében foglalt egyéb indítványok fölötti határozathozatal.
4. XXX—1913-iki évtársulat megalakulásának kimondása, egyuttal a XXV—1908-iki évtársulat felszámolásához 5 felszámoló-bizottsági tag választása.
5. Nyugdíjszabályzat módosítása.
6. Esetleges indítványok, amennyiben azok 14 nappal a kögyűlés előtt beadattak.
7. 3 kilépő igazgatósági tag helyének betöltése 6 évre.

JEGYZET: Az évi záró-számadások kinyomatva, a kögyűlés előtt 8 nappal az egylet helyiségében kifüggeszettek és minden egyleti tag által a hivatalos órákban megtekinthetők.

A szavazás gyakorlására és szavazatok számára nézve az alapszabályok 31. és 32. §§. intézkednek. Minden tag szavazati jogosultságáról, szavazatainak számáról igazolványt kap, melynek alapján a kögyűlésen szavazó-lapok adatnak ki, melyek a kögyűlést megelőzőleg legalább 2 nappal a szövetkezet helyiségében, a törzshetét-könyvek felmutatása ellenében adatnak ki. Ugyancsak ezen időben bemutandók a meghatalmazások is.

A kögyűlés helyén és idejében igazolványok, vagy igazolvány nélkül szavazó-lapok nem adatnak ki.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN

mérleg- és eredmény-számlája az 1912-ik évről

Vagyon.

MÉRLEG-SZÁMLA

Teher.

Pénztári készletek	173.267	19	Részvénytőke	2.400.000	—
Váltótárca:			Tartalék alapok:		
Bank váltók	3.142.073	08	Rendes tartalék alap	1.420.000	—
Hitelrészések tárcaja	530.562	44	Ingtalan tartalék alap	10.000	—
Értékpapír tárca	877.390	47	Hitelrészések csop. tartal.	4.300	80
Előlegek értékpapírokra és árukra	1.662.118	81	Hitelrészések biztosítéki alapja	53.462	82
Jelzálog kölcsönök:			Atruházott törlesztéses kölcsönök	633.871	78
Törlesztéses kölcsönök	795.619	28	Betétek:		
Bekebel. kötvény kölcs.	1.558.968	—	Takarékpénztári köny-		
Bekebel. folyósz. követ.	1.935.339	65	vekben	7.945.189	04
Ingtalanok:			Cheque számlákban	1.036.239	20
Bankpalota	807.815	77	Hitelezők	126.286	24
Raktár épület	33.250	—	Fel nem vett osztalék	2.028	—
és egyéb ingatlanok	92.216	62	Átmenő tételek és függő kamatok		
Bankári követelések és fedezett			egyenlege	166.409	31
folyószámlák	2.535.630	81	Nyeresség	346.459	76
	14.144.247	12		14.144.247	12

Debreczen, 1912 december hó 31-én.

Poroszlay László vezérigazgató.

Frigyesi Jenő igazgató.

Havass Kálmán főkönyvelő.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Gróf Degenfeld József elnök.

Fehér Miksa alelnök.

Fürst Ödön, Handtel Vilmos, Márk Endre, Ormodi Lajos, Szántó Győző, Jakab János, Schweiger Ödön.

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Lusztig Károly,

Sámy Béla,

Káposztás János,

Tafler Ignác.

Terhek.

EREDMÉNY-SZÁMLA.

Jövedelmek.

Tisztítfizetések és nyugdijak	71.503	28	Nyeresség áthozat 1911. évről	13.973	91
Adók és illetékek	45.724	62	Tiszta kamat jövedelem	402.209	35
Költségek:			Ingtalanok bérjöveldelme	75.622	61
könyvek, nyomtatványok, postakölt-			Jutalékok és különféle nyereségek	66.173	48
ségek és különféle kiadások	48.074	46			
Leírások:					
különféle követelésekből	26.986	79			
iroda berendezésekből	937	59			
Árfolyam oszkenés értékpapír állo-					
mányoknál	18.292	85			
Nyeresség áthozat 1911. évről	13.973	91			
Nyeresség 1912. évben	332.485	86			
	557.979	35		557.979	35

Debreczen, 1912 december hó 31-én.

Poroszlay László vezérigazgató.

Frigyesi Jenő igazgató.

Havass Kálmán főkönyvelő.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Gróf Degenfeld József elnök.

Fehér Miksa alelnök.

Fürst Ödön, Handtel Vilmos, Márk Endre, Ormodi Lajos, Szántó Győző, Jakab János, Schweiger Ödön.

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Lusztig Károly,

Sámy Béla,

Káposztás János,

Tafler Ignác.